Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 16ης Δεκεμβρίου 2020*

Περιεχόμενα

Το νομικό πλαίσιο 12
Το πρωτόκολλο αριθ. 14 12
Η Συνθήκη για τον ΕΜΣ 12
Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1997 14
Η απόφαση 2013/236 14
Η δήλωση της Ευρωομάδας της 25ης Μαρτίου 2013 15
Το κυπριακό δίκαιο 16
Ιστορικό της διαφοράς 17
Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις 19
Αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου 20
Οι υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P 20
Οι υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P 20
Επί του αιτήματος επανάληψης της προφορικής διαδικασίας 21
Επί των αιτήσεων αναιρέσεως του Συμβουλίου στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P 22
Επιχειρήματα των διαδίκων 22
Εκτίμηση του Δικαστηρίου 24
Επί των ανταναιρέσεων του Συμβουλίου στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P 27
Επιχειρήματα των διαδίκων 27

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου 29

Επί των αναιρέσεων οι οποίες ασκήθηκαν από τους αναιρεσείοντες στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P 31

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως 31

Επιχειρήματα των διαδίκων 31

Εκτίμηση του Δικαστηρίου 31

Επί του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου λόγου αναιρέσεως 32

Επιχειρήματα των διαδίκων 32

Εκτίμηση του Δικαστηρίου 32

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως 34

Επιχειρήματα των διαδίκων 34

Εκτίμηση του Δικαστηρίου 34

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως 35

Επιχειρήματα των διαδίκων 35

Εκτίμηση του Δικαστηρίου 37

Επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως 40

Επιχειρήματα των διαδίκων 40

Εκτίμηση του Δικαστηρίου 40

Επί του ογδόου λόγου αναιρέσεως 42

Επιχειρήματα των διαδίκων 42

Εκτίμηση του Δικαστηρίου 43

Επί της αγωγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου 46

Επί των δικαστικών εξόδων 47

«Αίτηση αναιρέσεως – Οικονομική και νομισματική πολιτική – Πρόγραμμα στήριξης σταθερότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας – Αναδιάρθρωση του κυπριακού χρέους – Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για την παροχή επείγουσας ρευστότητας κατόπιν αίτησης της Κεντρικής Τράπεζας της Κυπριακής Δημοκρατίας – Δηλώσεις της Ευρωομάδας της 25ης Μαρτίου, της 12ης Απριλίου, της 13ης Μαΐου και της 13ης Σεπτεμβρίου 2013 – Απόφαση 2013/236/ΕΕ – Μνημόνιο κατανόησης για τη δεσμευτική ειδική οικονομική πολιτική, το οποίο

συνήφθη μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ) – Δικαίωμα της ιδιοκτησίας – Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης – Ίση μεταχείριση – Εξωσυμβατική ευθύνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P και C-604/18 P,

με αντικείμενο τέσσερις αιτήσεις αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες ασκήθηκαν στις 21 Σεπτεμβρίου 2018 (υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P) και στις 24 Σεπτεμβρίου 2018 (υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P),

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους A. de Gregorio Merino και I. Gurov καθώς και από την Ε. Χατζηιωακειμίδου,

αναιρεσείον (C-597/18 P),

υποστηριζόμενο από τη:

Δημοκρατία της Φινλανδίας, εκπροσωπούμενη από τους S. Hartikainen και J. Heliskoski,

παρεμβαίνουσα στη διαδικασία αναιρέσεως (C-597/18 P),

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, με έδρα τη Λευκωσία (Κύπρος),

Agroton plc, με έδρα τη Λευκωσία,

Joanna Andreou, κάτοικος Κάτω Πύργου (Κύπρος),

Kyriaki Andreou, κάτοικος Κάτω Πύργου,

Bundeena Holding plc, με έδρα τη Λευκωσία,

Henrietta Jindra Burton, κάτοικος Λονδίνου (Ηνωμένο Βασίλειο),

C & O Service & Investment Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

C. G. Christofides Industrial Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Phidias Christodoulou, κάτοικος Λευκωσίας,

Georgia Phanou-Christodoulou, κάτοικος Λευκωσίας,

Christakis Christofides, εκπροσωπούμενος από τον εκτελεστή της διαθήκης του,

Theano Chrysafi, κάτοικος Λευκωσίας,

Andreas Chrysafis, κάτοικος Λευκωσίας,

Dionysios Chrysostomides, κάτοικος Λευκωσίας,

Eleni K. Chrysostomides, κάτοικος Λευκωσίας,

Eleni D. Chrysostomides, κάτοικος Λευκωσίας,

D & C Construction and Development Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Chrystalla Dekatris, κάτοικος Λευκωσίας,

Constantinos Dekatris, κάτοικος Λευκωσίας,

Dr. K. Chrysostomides and Co., με έδρα τη Λευκωσία,

Emily Dragoumi, κάτοικος Λευκωσίας,

Parthenopi Dragoumi, κάτοικος Λευκωσίας,

James Droushiotis, κάτοικος Λευκωσίας,

Eastvale Finance Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Nicos Eliades, κάτοικος Λευκωσίας,

Tereza Eliades, κάτοικος Λευκωσίας,

Goodway Alliance Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Christos Hadjimarkos, κάτοικος Γιοχάνεσμπουργκ (Νότια Αφρική),

Johnson Cyprus Employees Provident Fund, με έδρα τη Λευκωσία,

Kalia Georgiou LLC, με έδρα τη Λεμεσό (Κύπρος),

Komposit Ltd, με έδρα την Tortola (Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι),

Platon M. Kyriakides, κάτοικος Λευκωσίας,

L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Lois Builders Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Athena Mavronicola-Droushiotis, κάτοικος Λευκωσίας,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Neita International Inc., με έδρα τη Mahé (Σεϋχέλλες),

Sophia Nicolatos, κάτοικος Λεμεσού,

Paris & Barcelona Ltd, με έδρα την Tortola,

Louiza Patsiou, κάτοικος Λάρνακας (Κύπρος),

Probus Mare Marine Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

R.A.M. Oil Cyprus Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Steelway Alliance Ltd, με έδρα το Χονγκ Κονγκ (Κίνα),

Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, με έδρα τη Λευκωσία,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd, με έδρα τη Λεμεσό,

The Prnses Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Christos Tsimon, κάτοικος Λευκωσίας,

Nafsika Tsimon, κάτοικος Λευκωσίας,

Unienergy Holdings Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Julia Justine Jane Woods, κάτοικος Πάφου (Κύπρος),

εκπροσωπούμενοι από τον P. Tridimas, barrister,

ενάγοντες πρωτοδίκως (C-597/18 P),

Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους L. Flynn, J.-P. Keppenne και T. Maxian Rusche,

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), εκπροσωπούμενη αρχικώς από την M. O. Szablewska και τον K. Laurinavičius, επικουρούμενους από τον H.-G. Kamann, Rechtsanwalt, στη συνέχεια, από τους K. Laurinavičius, G. Várhelyi και O. Heinz, επικουρούμενους από τον H.-G. Kamann, Rechtsanwalt,

Ευρωομάδα, εκπροσωπούμενη από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

εναγόμενες πρωτοδίκως (C-597/18 P),

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους A. de Gregorio Merino και I. Gurov καθώς και από την Ε. Χατζηιωακειμίδου,

αναιρεσείον (C-598/18 P),

υποστηριζόμενο από τη:

Δημοκρατία της Φινλανδίας, εκπροσωπούμενη από τους S. Hartikainen και J. Heliskoski,

παρεμβαίνουσα στη διαδικασία αναιρέσεως (C-598/18 P),

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

Eleni Pavlikka Bourdouvali, κάτοικος Μενεού (Κύπρος),

Georgios Bourdouvalis, κάτοικος Μενεού,

Nikolina Bourdouvali, κάτοικος Μενεού,

Coal Energy Trading Ltd, με έδρα το Road Town (Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι),

Christos Christofi, κάτοικος Λάρνακας,

Elisavet Christofi, κάτοικος Λάρνακα,

Athanasia Chrysostomou, κάτοικος Πάφου,

Sofoklis Chrysostomou, κάτοικος Πάφου,

Clearlining Ltd, με έδρα το Road Town,

Alan Dimant, κάτοικος Herzelia (Ισραήλ),

Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Dtek Holdings Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Dtek Trading Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Elma Holdings pcl, με έδρα τη Λευκωσία,

Elma Properties & Investments pcl, με έδρα τη Λευκωσία,

Agrippinoulla Fragkoudi, κάτοικος Λευκωσίας,

Dimitrios Fragkoudis, κάτοικος Λευκωσίας,

Frontal Investments Ltd, με έδρα τη Λεμεσό,

Costas Gavrielides, κάτοικος Μάμμαρι (Κύπρος),

Eleni Harou, κάτοικος Νέας Πεντέλης (Ελλάδα),

Theodora Hasapopoullou, κάτοικος Λευκωσίας,

Gladys Iasonos, κάτοικος Λάρνακας,

Georgios Iasonos, κάτοικος Λάρνακας,

Jupiter Portfolio Investments pcl, με έδρα τη Λευκωσία,

George Karkousi, κάτοικος Canterbury (Αυστραλία),

Lend & Seaserve Ltd, με έδρα το Road Town,

Liberty Life Insurance pcl, με έδρα τη Λευκωσία,

Michail P. Michailidis Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Michalakis Michaelides, κάτοικος Λευκωσίας,

Rena Michael Michaelidou, κάτοικος Λευκωσίας,

Akis Micromatis, κάτοικος Λευκωσίας,

Erginos Micromatis, κάτοικος Λευκωσίας,

Harinos Micromatis, κάτοικος Λευκωσίας,

Alvinos Micromatis, κάτοικος Λευκωσίας,

Plotinos Micromatis, κάτοικος Λευκωσίας,

Nertera Investments Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Andros Nicolaides, κάτοικος Λευκωσίας,

Melina Nicolaides, κάτοικος Λευκωσίας,

Ero Nicolaidou, κάτοικος Λευκωσίας,

Aris Panagiotopoulos, κάτοικος Νέας Πεντέλης,

Nikolitsa Panagiotopoulou, κάτοικος Νέας Πεντέλης,

Lambros Panayiotides, κάτοικος Λευκωσίας,

Ersi Papaefthymiou, κάτοικος Λάρνακας,

Kostas Papaefthymiou, κάτοικος Λάρνακας,

Restful Time Co., με έδρα το Wilmington (Ηνωμένες Πολιτείες),

Alexandros Rodopoulos, κάτοικος Αθηνών (Ελλάδα),

Seatec Marine Services Ltd, με έδρα τη Λεμεσό,

Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd, με έδρα την Πάφο,

Marinos C. Soteriou, κάτοικος Λευκωσίας,

Sparotin Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Miranda Tanou, κάτοικος Λευκωσίας,

Myria Tanou, κάτοικος Λευκωσίας,

εκπροσωπούμενοι από τον P. Tridimas, barrister, και τον K. Chrysostomides, δικηγόρο,

ενάγοντες πρωτοδίκως (C-598/18 P),

Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους L. Flynn, J.-P. Keppenne και T. Maxian Rusche,

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), εκπροσωπούμενη από την M. O. Szablewska και τον K. Laurinavičius, επικουρούμενους από τον H.-G. Kamann, Rechtsanwalt,

Ευρωομάδα, εκπροσωπούμενη από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

εναγόμενες πρωτοδίκως (C-598/18 P),

Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, με έδρα τη Λευκωσία,

Agroton plc, με έδρα τη Λευκωσία,

Joanna Andreou, κάτοικος Κάτω Πύργου,

Kyriaki Andreou, κάτοικος Κάτω Πύργου,

Henrietta Jindra Burton, κάτοικος Λονδίνου,

C & O Service & Investment Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

C. G. Christofides Industrial Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Christakis Christofides, εκπροσωπούμενος από τον εκτελεστή της διαθήκης του,

Theano Chrysafi, κάτοικος Λευκωσίας,

Andreas Chrysafis, κάτοικος Λευκωσίας,

Dionysios Chrysostomides, κάτοικος Λευκωσίας,

Eleni K. Chrysostomides, κάτοικος Λευκωσίας,

Eleni D. Chrysostomides, κάτοικος Λευκωσίας,

D & C Construction and Development Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Chrystalla Dekatris, κάτοικος Λευκωσίας,

Constantinos Dekatris, κάτοικος Λευκωσίας,

Dr. K. Chrysostomides and Co., με έδρα τη Λευκωσία,

Emily Dragoumi, κάτοικος Λευκωσίας,

Parthenopi Dragoumi, κάτοικος Λευκωσίας,

Eastvale Finance Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Nicos Eliades, κάτοικος Λευκωσίας,

Tereza Eliades, κάτοικος Λευκωσίας,

Goodway Alliance Ltd, με έδρα το Χονγκ Κονγκ,

Christos Hadjimarkos, κάτοικος Γιοχάνεσμπουργκ,

Johnson Cyprus Employees Provident Fund, με έδρα τη Λευκωσία,

L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Lois Builders Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Neita International, Inc., με έδρα τη Mahé,

Paris & Barcelona Ltd, με έδρα την Tortola,

Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

R.A.M. Oil Cyprus Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Steelway Alliance Ltd, με έδρα το Χονγκ Κονγκ,

Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, με έδρα τη Λευκωσία,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd, με έδρα τη Λεμεσό,

Christos Tsimon, κάτοικος Λευκωσίας,

Nafsika Tsimon, κάτοικος Λευκωσίας,

Julia Justine Jane Woods, κάτοικος Πάφου,

εκπροσωπούμενοι από τον P. Tridimas, barrister (C-603/18 P),

και

Eleni Pavlikka Bourdouvali, κάτοικος Μενεού,

Georgios Bourdouvalis, κάτοικος Μενεού,

Nikolina Bourdouvali, κάτοικος Μενεού,

Christos Christofi, κάτοικος Λάρνακας,

Elisavet Christofi, κάτοικος Λάρνακας,

Clearlining Ltd, με έδρα το Road Town,

Dtek Holding Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Dtek Trading Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Agrippinoulla Fragkoudi, κάτοικος Λευκωσίας,

Dimitrios Fragkoudis, κάτοικος Λευκωσίας,

Frontal Investments Ltd, με έδρα τη Λεμεσό,

Costas Gavrielides, κάτοικος Μάμμαρι,

Eleni Harou, κάτοικος Νέας Πεντέλης,

Theodora Hasapopoullou, κάτοικος Λευκωσίας,

Gladys Iasonos, κάτοικος Λάρνακας,

Georgios Iasonos, κάτοικος Λάρνακας,

George Karkousi, κάτοικος Canterbury,

Lend & Seaserve Ltd, με έδρα το Road Town,

Michail P. Michailidis Ltd, με έδρα τη Λευκωσία,

Michalakis Michaelides, κάτοικος Λευκωσίας,

Rena Michael Michaelidou, κάτοικος Λευκωσίας,

Andros Nicolaides, κάτοικος Λευκωσίας,

Melina Nicolaides, κάτοικος Λευκωσίας,

Ero Nicolaidou, κάτοικος Λευκωσίας,

Aris Panagiotopoulos, κάτοικος Νέας Πεντέλης,

Nikolitsa Panagiotopoulou, κάτοικος Νέας Πεντέλης,

Alexandros Rodopoulos, κάτοικος Αθηνών,

Seatec Marine Services Ltd, με έδρα τη Λεμεσό,

Marinos C. Soteriou, κάτοικος Λευκωσίας,

εκπροσωπούμενοι από τον P. Tridimas, barrister, και τον K. Chrysostomides, δικηγόρο (C-604/18 P),

αναιρεσείοντες,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από την Ε. Χατζηιωακειμίδου καθώς και από τους A. de Gregorio Merino και I. Gurov,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους L. Flynn, J.-P. Keppenne και T. Maxian Rusche,

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), εκπροσωπούμενη από την M. O. Szablewska και τον K. Laurinavičius, επικουρούμενους από τον H.-G. Kamann, Rechtsanwalt,

Ευρωομάδα, εκπροσωπούμενη από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

εναγόμενοι πρωτοδίκως (C-603/18 P και C-604/18 P),

Δημοκρατία της Φινλανδίας, εκπροσωπούμενη από τους S. Hartikainen και J. Heliskoski,

παρεμβαίνουσα στη διαδικασία αναιρέσεως υπέρ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (C-603/18 P και C-604/18 P),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev (εισηγητή), A. Prechal, M. Βηλαρά, M. Ilešič, L. Bay Larsen και A. Kumin, προέδρους τμήματος, E. Juhász, S. Rodin, F. Biltgen, I. Jarukaitis και N. Jääskinen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: M. Longar, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Φεβρουαρίου 2020,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Μαΐου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με τις αιτήσεις αναιρέσεως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητεί την αναίρεση των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 13ης Ιουλίου 2018, K. Chrysostomides & Co. κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ. (T-680/13, στο εξής: πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2018:486), και της 13ης Ιουλίου 2018, Μπουρδούβαλλη κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ. (T-786/14, στο εξής: δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:487) (στο εξής, από κοινού: αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις), κατά το μέρος που απορρίπτουν τις προβληθείσες από το Συμβούλιο ενστάσεις απαραδέκτου καθόσον αφορούν τις αγωγές τις οποίες άσκησαν οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P κατά της Ευρωομάδας.

2 Με τις αιτήσεις τους αναιρέσεως, οι D[r]. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna και Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. και Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, D[r]. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Paris & Barcelona Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R.A.M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon και Julia Justine Jane Woods, αναιρεσείοντες στην υπόθεση C-603/18 P, καθώς και Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Clearlining Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd και Marinos C. Soteriou, αναιρεσείοντες στην υπόθεση C-604/18 P (στο εξής, από κοινού: αναιρεσείοντες), ζητούν, αντιστοίχως, την αναίρεση της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και την αναίρεση της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

3 Με τις ανταναιρέσεις στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P, το Συμβούλιο ζητεί την αναίρεση των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων κατά το μέρος που το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις ενστάσεις απαραδέκτου με τις οποίες το Συμβούλιο αμφισβήτησε το παραδεκτό των αγωγών των νυν αναιρεσειόντων κατά το μέρος που αυτές βάλλουν κατά του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Απριλίου 2013, που απευθύνεται στην Κυπριακή Δημοκρατία σχετικά με ειδικά μέτρα για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης (ΕΕ 2013, L 141, σ. 32).

Το νομικό πλαίσιο

Το πρωτόκολλο αριθ. 14

4 Το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου (αριθ. 14) σχετικά με την Ευρωομάδα, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη ΕΕ και στη Συνθήκη ΛΕΕ (στο εξής: πρωτόκολλο αριθ. 14), έχει ως εξής:

«Οι υπουργοί των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ πραγματοποιούν άτυπες συναντήσεις μεταξύ τους. Οι συναντήσεις αυτές λαμβάνουν χώρα, ανάλογα με τις ανάγκες, για να συζητούνται τα θέματα που συνδέονται με τις ιδιαίτερες ευθύνες τις οποίες συνυπέχουν στο θέμα του ενιαίου νομίσματος. Η [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή συμμετέχει στις συναντήσεις αυτές. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα [(ΕΚΤ)] καλείται να συμμετέχει σε αυτές τις συναντήσεις, οι οποίες προετοιμάζονται από τους αντιπροσώπους των υπουργών οικονομικών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ και της Επιτροπής.»

5 Το άρθρο 2 του πρωτοκόλλου αυτού προβλέπει τα εξής:

«Οι υπουργοί των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ εκλέγουν ανά δυόμισι έτη πρόεδρο, με πλειοψηφία των εν λόγω κρατών μελών.»

Η Συνθήκη για τον ΕΜΣ

6 Στις 2 Φεβρουαρίου 2012 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες η Συνθήκη για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, της Δημοκρατίας της Μάλτας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, της Σλοβακικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Φινλανδίας (στο εξής: Συνθήκη για τον ΕΜΣ). Η Συνθήκη αυτή τέθηκε σε ισχύ στις 27 Σεπτεμβρίου 2012.

7 Η αιτιολογική σκέψη 1 της Συνθήκης για τον ΕΜΣ έχει ως εξής:

«Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε στις 17 Δεκεμβρίου 2010 για την ανάγκη θέσπισης μόνιμου μηχανισμού σταθερότητας από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (“ΕΜΣ”) θα αναλάβει το έργο το οποίο διεκπεραιώνουν επί του παρόντος η Ευρωπαϊκή Διευκόλυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (“ΕΔΧΣ”) και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (“ΕΜΧΣ”) παρέχοντας, όπου είναι αναγκαίο, χρηματοπιστωτική συνδρομή σε κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ.»

8 Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2, καθώς και το άρθρο 32, παράγραφος 2, της Συνθήκης αυτής, τα συμβαλλόμενα μέρη, δηλαδή τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ (στο εξής: ΚΜΖΕ), συστήνουν μεταξύ τους διεθνή χρηματοδοτικό οργανισμό, τον ΕΜΣ.

9 Κατά το άρθρο 3 της εν λόγω Συνθήκης:

«Ο σκοπός του ΕΜΣ είναι η κινητοποίηση της χρηματοδότησης και η παροχή στήριξης σταθερότητας, υπό αυστηρούς όρους, κατάλληλους για το επιλεγμένο μέσο χρηματοδοτικής συνδρομής, προς όφελος των μελών του ΕΜΣ που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται από σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης, εφόσον είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της και των κρατών μελών της. Προς τον σκοπό αυτό, ο ΕΜΣ έχει το δικαίωμα να αντλεί κεφάλαια με την έκδοση χρηματοπιστωτικών τίτλων ή με τη σύναψη χρηματοοικονομικών ή λοιπών συμφωνιών ή ρυθμίσεων με μέλη του ΕΜΣ, χρηματοοικονομικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη.»

10 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ίδιας Συνθήκης ορίζει τα εξής:

«Ο ΕΜΣ διαθέτει συμβούλιο διοικητών και συμβούλιο διευθυντών, καθώς και διευθύνοντα σύμβουλο και λοιπό ειδικό προσωπικό, ανάλογα με τις ανάγκες.»

11 Το άρθρο 5, παράγραφος 3, της Συνθήκης για τον ΕΜΣ προβλέπει ότι «[σ]τις συνεδριάσεις του συμβουλίου διοικητών [του ΕΜΣ] δύνανται να συμμετέχουν ως παρατηρητές το μέλος της […] Επιτροπής που είναι αρμόδιο για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις και ο Πρόεδρος της ΕΚΤ, καθώς και ο πρόεδρος της Ευρωομάδας (εάν δεν είναι ο πρόεδρος ή διοικητής)».

12 Το άρθρο 12 της Συνθήκης αυτής θέτει τις αρχές στις οποίες υπόκειται η στήριξη σταθερότητας και προβλέπει στην παράγραφο 1 τα κάτωθι:

«Εφόσον είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της και των κρατών μελών της, ο ΕΜΣ δύναται να παρέχει στήριξη σταθερότητας σε μέλος του ΕΜΣ, κάτω από αυστηρούς όρους, κατάλληλους για το επιλεγμένο μέσο χρηματοπιστωτικής συνδρομής. Οι εν λόγω όροι μπορούν να καλύπτουν το φάσμα από ένα πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής έως τη συνεχή τήρηση προκαθορισμένων όρων επιλεξιμότητας.»

13 Η διαδικασία για τη χορήγηση στήριξης σταθερότητας προς μέλος του ΕΜΣ περιγράφεται στο άρθρο 13 της Συνθήκης για τον ΕΜΣ ως εξής:

«1. Μέλος του ΕΜΣ μπορεί να ζητήσει στήριξη σταθερότητας με αίτηση προς τον πρόεδρο του συμβουλίου διοικητών. Η εν λόγω αίτηση αναφέρει τα μέσα χρηματοπιστωτικής συνδρομής που πρέπει να εξεταστούν. […]

2. Βάσει της αίτησης του κράτους μέλους του ΕΜΣ και της κατά την παράγραφο 1 εκτίμησης, το συμβούλιο διοικητών δύναται να αποφασίσει να χορηγήσει, κατ' αρχήν, στήριξη σταθερότητας στο ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ με τη μορφή διευκόλυνσης χρηματοπιστωτικής συνδρομής

3. Εάν εκδοθεί απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 2, το συμβούλιο διοικητών αναθέτει στην [Επιτροπή] –σε συνεργασία με την ΕΚΤ και, εφόσον είναι εφικτό, από κοινού με το [Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ)]– να διαπραγματευθεί με το ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ μνημόνιο κατανόησης ("ΜΚ") όπου θα περιγράφονται αναλυτικά οι όροι που θα συνδέονται με τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής. Το περιεχόμενο του ΜΚ αντικατοπτρίζει τις αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν και το μέσο χρηματοπιστωτικής συνδρομής που έχει επιλεγεί. Παράλληλα, ο διευθύνων σύμβουλος του ΕΜΣ καταρτίζει πρόταση συμφωνίας για διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής, περιλαμβάνουσα τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης, καθώς και την επιλογή των μέσων, που υποβάλλεται στο συμβούλιο διοικητών προς έγκριση.

Το ΜΚ συνάδει πλήρως με τα μέτρα συντονισμού των οικονομικών πολιτικών που προβλέπονται στη [Συνθήκη ΛΕΕ], ιδίως με τυχόν πράξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε γνώμης, προειδοποίησης, σύστασης ή απόφασης απευθυνόμενης στο ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ.

4. Η [Επιτροπή] υπογράφει το ΜΚ εξ ονόματος του ΕΜΣ, υπό τον όρο της προηγούμενης τήρησης των προϋποθέσεων που καθορίζονται στην παράγραφο 3 και της προηγούμενης έγκρισης από το συμβούλιο διοικητών.

5. Το συμβούλιο διευθυντών εγκρίνει τη συμφωνία για διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής στην οποία παρουσιάζονται αναλυτικά οι χρηματοοικονομικές πτυχές της στήριξης σταθερότητας που πρόκειται να χορηγηθεί και, κατά περίπτωση, την εκταμίευση της πρώτης δόσης της συνδρομής.

[…]

7. Η [Επιτροπή] –σε συνεργασία με την ΕΚΤ και, εφόσον είναι εφικτό, από κοινού με το ΔΝΤ– επιφορτίζεται με την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους όρους που συνοδεύουν τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής.»

Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1997

14 Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1997, για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών κατά το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ και για τα άρθρα 109 και 109 Β της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ 1998, C 35, σ. 1, στο εξής: ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1997), προβλέπει, μεταξύ άλλων, στο σημείο 6 τα εξής:

«Οι υπουργοί των [ΚΜΖΕ] μπορούν να συναντιούνται ατύπως για να συζητούν θέματα που συνδέονται με τις κοινές συγκεκριμένες αρμοδιότητές τους, όσον αφορά το ενιαίο νόμισμα. Η Επιτροπή και, όταν ενδείκνυται, η [ΕΚΤ] θα καλούνται να συμμετάσχουν στις συνεδριάσεις.»

Η απόφαση 2013/236

15 Το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236 έχει ως εξής:

«Με στόχο την αποκατάσταση της ευρωστίας του χρηματοπιστωτικού της τομέα, η [Κυπριακή Δημοκρατία] συνεχίζει την εις βάθος μεταρρύθμιση και την αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα και την ενίσχυση των βιώσιμων τραπεζών, αποκαθιστώντας το κεφάλαιό τους, αντιμετωπίζοντας την κατάσταση της ρευστότητάς τους και ενισχύοντας την εποπτεία τους. Το πρόγραμμα προβλέπει τα ακόλουθα μέτρα και αποτελέσματα:

[…]

β) κατάρτιση ανεξάρτητης αποτίμησης των στοιχείων ενεργητικού της [Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας] και της [Cyprus Popular Bank Public Co. LTD] και ταχεία ενσωμάτωση των δραστηριοτήτων της [Cyprus Popular Bank Public Co.] στην [Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία]. Η αποτίμηση πρέπει να ολοκληρωθεί σύντομα ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση της ανταλλαγής καταθέσεων-μετοχών καταθέσεων στην [Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία]·

[…]».

Η δήλωση της Ευρωομάδας της 25ης Μαρτίου 2013

16 Με τη δήλωση της 25ης Μαρτίου 2013, η Ευρωομάδα ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας με τις κυπριακές αρχές επί των ουσιωδών στοιχείων ενός μελλοντικού προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής το οποίο είχε την υποστήριξη όλων των ΚΜΖΕ, καθώς και της Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ (στο εξής: δήλωση της Ευρωομάδας της 25ης Μαρτίου 2013).

17 Στη δήλωση αυτή, αναφέρονταν μεταξύ άλλων τα εξής:

«Η Ευρωομάδα χαιρετίζει τα σχέδια για την αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα, όπως προσδιορίζονται στο παράρτημα. Τα μέτρα αυτά θα αποτελέσουν τη βάση για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα. Ειδικότερα, εξασφαλίζουν όλες τις καταθέσεις κάτω των 100 000 ευρώ, σύμφωνα με τις αρχές της Ένωσης.

Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει μια αποφασιστική προσέγγιση με στόχο την εξάλειψη των ανισορροπιών στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Το μέγεθος του χρηματοπιστωτικού τομέα θα περιοριστεί στον κατάλληλο βαθμό […]

Η Ευρωομάδα ζητεί πάραυτα την άμεση εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της [Κυπριακής Δημοκρατίας] και της [Ελληνικής Δημοκρατίας] σχετικά με τα ελληνικά υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών, η οποία προστατεύει τη σταθερότητα αμφότερων των τραπεζικών συστημάτων, τόσο του ελληνικού όσο και του κυπριακού.»

18 Το παράρτημα της εν λόγω δήλωσης έχει ως ακολούθως:

«Μετά από την παρουσίαση των πολιτικών σχεδίων των αρχών [της Κυπριακής Δημοκρατίας], για τα οποία η Ευρωομάδα εξέφρασε σε γενικές γραμμές την ικανοποίησή της, συμφωνήθηκαν τα εξής:

1. Θα υπάρξει άμεση εκκαθάριση της [Cyprus Popular Bank Public Co.] –με πλήρη συμμετοχή των μετόχων, των ομολογιούχων και των μη εξασφαλισμένων καταθετών– με απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, η οποία θα εκδοθεί βάσει του προσφάτως θεσπισθέντος πλαισίου για την εξυγίανση των τραπεζών.

2. Η [Cyprus Popular Bank Public Co.] θα χωριστεί σε τράπεζα επισφαλειών και σε υγιή τράπεζα. Η τράπεζα επισφαλειών θα εκκαθαριστεί.

3. Η υγιής τράπεζα θα ενσωματωθεί στην [Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία] με χρήση του πλαισίου για την εξυγίανση των τραπεζών και κατόπιν διαβουλεύσεως με τα διοικητικά συμβούλια της [Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας] και της [Cyprus Popular Bank Public Co.]. Θα λάβει [μέσω του έκτακτου μηχανισμού ρευστότητας] στήριξη ύψους 9 δισεκατομμυρίων ευρώ. Μόνο οι μη εξασφαλισμένες καταθέσεις της [Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας] θα παραμείνουν δεσμευμένες έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία ανακεφαλαιοποιήσεως, ενώ ενδέχεται στη συνέχεια να υποβληθούν σε κατάλληλους όρους.

4. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα παράσχει ρευστότητα στην [Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία] σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες.

5. Η ανακεφαλαιοποίηση της [Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία] θα γίνει με μετατροπή των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων σε ίδια κεφάλαια με πλήρη συμμετοχή των μετόχων και των ομολογιούχων.

6. Η μετατροπή θα γίνει με τρόπο ώστε να διασφαλιστεί δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας 9 % μέχρι το τέλος του προγράμματος.

7. Όλοι οι εξασφαλισμένοι καταθέτες όλων των τραπεζών προστατεύονται σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία της [Ένωσης].

8. Τα χρήματα του προγράμματος (έως 10 δισεκατομμύρια ευρώ) δεν θα χρησιμοποιηθούν για την ανακεφαλαιοποίηση της [Cyprus Popular Bank Public Co.] ή της [Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας].»

Το κυπριακό δίκαιο

19 Δυνάμει του άρθρου 3 (1) και του άρθρου 5 (1) του περί εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων νόμου της 22ας Μαρτίου 2013 (N. 17(I)/2013) [ΕΕ, παράρτημα I (I), αριθ. 4379, 22.3.2013, σ. 117, στο εξής: νόμος της 22ας Μαρτίου 2013], η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (στο εξής: ΚΤΚ), από κοινού με το κυπριακό Υπουργείο Οικονομικών, επιφορτίστηκε με τη λήψη μέτρων για την εξυγίανση των ιδρυμάτων που εμπίπτουν στον εν λόγω νόμο. Προς τον σκοπό αυτό, αφενός, το άρθρο 12 (1) του νόμου της 22ας Μαρτίου 2013 προβλέπει ότι η ΚΤΚ μπορεί, μέσω διατάγματος, να απαιτεί την αναδιάρθρωση των χρεών και υποχρεώσεων, υφιστάμενων ή μελλοντικών, οποιουδήποτε τύπου, του ιδρύματος που υπόκειται σε εξυγίανση, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης, τροποποίησης, διευθέτησης ή αντικατάστασης του αρχικού κεφαλαίου ή του υπολειπόμενου ποσού, ή την ολική ή μερική μετατροπή χρεωστικών τίτλων ή υποχρεώσεων σε μετοχικό κεφάλαιο. Αφετέρου, το άρθρο αυτό προβλέπει ότι οι «εγγυημένες καταθέσεις», κατά την έννοια του άρθρου 2, πέμπτο εδάφιο, του νόμου της 22ας Μαρτίου 2013, εξαιρούνται από τα μέτρα αυτά. Δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι πρόκειται για τις καταθέσεις ποσού κατώτερου των 100 000 ευρώ.

20 Η Κανονιστική Διοικητική Πράξη 96/2013, περί της πώλησης εργασιών των εν Ελλάδι εργασιών της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ, της 26ης Μαρτίου 2013 [(ΕΕ, παράρτημα III (I), αριθ. 4640, 26.3.2013, σ. 745, στο εξής: διάταγμα αριθ. 96], και η Κανονιστική Διοικητική Πράξη 97/2013, περί της πώλησης εργασιών των εν Ελλάδι εργασιών της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, της 26ης Μαρτίου 2013 [ΕΕ, παράρτημα III (I), αριθ. 4640, 26.3.2013, σ. 749, στο εξής: διάταγμα αριθ. 97], προβλέπουν, αντιστοίχως, την πώληση των εγκατεστημένων στην Ελλάδα υποκαταστημάτων της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας (στο εξής: Τράπεζα Κύπρου) και την πώληση των εγκατεστημένων στην Ελλάδα υποκαταστημάτων της Cyprus Popular Bank Public Co (στο εξής: Λαϊκή) (στο εξής, από κοινού: ελληνικά υποκαταστήματα).

21 Η Κανονιστική Διοικητική Πράξη 103/2013, περί διάσωσης με ίδια μέσα της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ, της 29ης Μαρτίου 2013 [ΕΕ, παράρτημα III (I), αριθ. 4645, 29.3.2013, σ. 769, στο εξής: διάταγμα αριθ. 103], προβλέπει την ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου με επιβάρυνση, μεταξύ άλλων, των μη εξασφαλισμένων καταθετών, των μετόχων και των ομολογιούχων πιστωτών της, προκειμένου να είναι σε θέση να συνεχίσει την παροχή τραπεζικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, οι μη εξασφαλισμένες καταθέσεις μετατράπηκαν σε μετοχές της Τράπεζας Κύπρου (ποσοστό 37,5 % των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων), σε τίτλους μετατρέψιμους από την Τράπεζα Κύπρου σε μετοχές ή σε καταθέσεις (ποσοστό 22,5 % των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων) και σε τίτλους μετατρέψιμους από την ΚΤΚ σε καταθέσεις (ποσοστό 40 % των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων). Το άρθρο 6, παράγραφος 5, του διατάγματος αριθ. 103 διευκρινίζει ότι, αν οι συνεισφορές των μη εξασφαλισμένων καταθετών υπερβαίνουν ό,τι απαιτείται για την αποκατάσταση της κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας Κύπρου, η Αρχή Εξυγίανσης θα προσδιορίσει το καθ' υπέρβαση ποσό, το οποίο θα τύχει μεταχείρισης ως εάν δεν είχε επέλθει η μετατροπή.

22 Κατόπιν τροποποιήσεων που έγιναν στο διάταγμα αριθ. 103, στις 30 Ιουλίου 2013, αφενός, το 10 % των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων, οι οποίες είχαν προηγουμένως μετατραπεί είτε σε τίτλους μετατρέψιμους, είτε σε μετοχές, είτε σε καταθέσεις, μετατράπηκε σε μετοχές της Τράπεζας Κύπρου. Αφετέρου, η ονομαστική αξία ενός ευρώ κάθε συνήθους μετοχής της Τράπεζας Κύπρου μειώθηκε σε ένα σεντ [εκατοστό του ευρώ]. Στη συνέχεια, κάθε εκατό συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας ενός σεντ ενοποιήθηκαν σε μία συνήθη μετοχή ονομαστικής αξίας ενός ευρώ. Οι συνήθεις μετοχές

ονομαστικής αξίας ενός σεντ οι οποίες υπολείπονταν σε αριθμό τις 100 και δεν ήταν, συνεπώς, δυνατό να ενοποιηθούν για να μετατραπούν σε μία νέα συνήθη μετοχή ονομαστικής αξίας ενός ευρώ ακυρώθηκαν.

23 Οι διατάξεις των άρθρων 2 και 5 της Κανονιστικής Διοικητικής Πράξης 104/2013, περί της πώλησης ορισμένων εργασιών της Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd, της 29ης Μαρτίου 2013 [ΕΕ, παράρτημα ΙΙΙ (Ι), αριθ. 4645, 29.3.2013, σ. 781, στο εξής: διάταγμα αριθ. 104], προβλέπουν τη μεταβίβαση, στις 29 Μαρτίου 2013 και ώρα 06:10, ορισμένων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Λαϊκής προς την Τράπεζα Κύπρου, συμπεριλαμβανομένων των καταθέσεων ποσού κάτω των 100 000 ευρώ. Οι καταθέσεις άνω των 100 000 ευρώ διατηρήθηκαν στη Λαϊκή, εν αναμονή της εκκαθάρισής της.

24 Κατόπιν τροποποιήσεων που έγιναν στο διάταγμα αριθ. 104 στις 30 Ιουλίου 2013, περίπου το 18 % του νέου εταιρικού κεφαλαίου της Τράπεζας Κύπρου μεταβιβάστηκε στη Λαϊκή.

Ιστορικό της διαφοράς

25 Για τις ανάγκες της παρούσας διαδικασίας, το ιστορικό της διαφοράς, όπως παρατίθεται στις σκέψεις 10 έως 28 και 38 έως 46 των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, συνοψίζεται ως εξής.

26 Κατά τους πρώτους μήνες του 2012, η Ελληνική Δημοκρατία και οι ιδιώτες ομολογιούχοι πιστωτές της προέβησαν σε ανταλλαγή ελληνικών ομολόγων με σημαντική απομείωση [«κούρεμα»] της ονομαστικής αξίας του ελληνικού χρέους προς ιδιώτες επενδυτές [Private Sector Involvement (στο εξής: PSI)].

27 Λόγω της έκθεσής τους στους τίτλους που αποτέλεσαν αντικείμενο του PSI, πολλές εγκατεστημένες στην Κύπρο τράπεζες, μεταξύ των οποίων η Λαϊκή και η Τράπεζα Κύπρου, υπέστησαν σημαντικές ζημίες και αντιμετώπισαν προβλήματα υποκεφαλαιοποίησης. Η Λαϊκή, δεδομένου ότι δεν ήταν πλέον σε θέση να παράσχει επαρκείς εγγυήσεις προκειμένου να εξασφαλίσει χρηματοδοτήσεις από την ΕΚΤ, ζήτησε και έλαβε από την ΚΤΚ έκτακτη στήριξη ρευστότητας [Emergency Liquidity Assistance (ELA)], της οποίας το συνολικό ποσό ανήλθε σε 3,8 δισεκατομμύρια ευρώ τον Μάιο του 2012 και σε περίπου 9,6 δισεκατομμύρια ευρώ τον Ιούλιο του 2012.

28 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Κυπριακή Δημοκρατία έκρινε αναγκαίο να παρέμβει προς στήριξη του κυπριακού χρηματοπιστωτικού τομέα, προχωρώντας ιδίως σε ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής, ύψους 1,8 δισεκατομμυρίων ευρώ, τον Ιούνιο του 2012. Τον ίδιο μήνα η Τράπεζα Κύπρου ανακοίνωσε ότι και η ίδια είχε ζητήσει από τις κυπριακές αρχές κεφαλαιακή στήριξη, αλλά δεν την έλαβε.

29 Στις 25 Ιουνίου 2012 η Κυπριακή Δημοκρατία υπέβαλε στον πρόεδρο της Ευρωομάδας αίτηση χρηματοπιστωτικής συνδρομής από τον ΕΜΣ ή από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ). Με δήλωση της 27ης Ιουνίου 2012, η Ευρωομάδα επισήμανε ότι η ζητηθείσα χρηματοδοτική συνδρομή θα χορηγούνταν στην Κυπριακή Δημοκρατία είτε από το Ταμείο αυτό είτε από τον ΕΜΣ στο πλαίσιο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής το οποίο θα συγκεκριμενοποιούνταν από μνημόνιο, για την κατάρτιση του οποίου θα διεξάγονταν διαπραγματεύσεις μεταξύ, αφενός, της Επιτροπής, από κοινού με την ΕΚΤ και το ΔΝΤ, και, αφετέρου, των κυπριακών αρχών. Στις 29 Νοεμβρίου 2012 οι εκπρόσωποι της Επιτροπής, της ΕΚΤ, του ΔΝΤ και της Κυπριακής Δημοκρατίας κατήρτισαν σχέδιο μνημονίου.

30 Τον Μάρτιο του 2013 η Κυπριακή Δημοκρατία και τα άλλα ΚΜΖΕ ήλθαν σε πολιτική συμφωνία επί του συγκεκριμένου σχεδίου μνημονίου. Με δήλωση της 16ης Μαρτίου 2013, η Ευρωομάδα χαιρέτισε τη συμφωνία αυτή και αναφέρθηκε σε ορισμένα μέτρα προσαρμογής τα οποία οι κυπριακές αρχές

δεσμεύθηκαν να λάβουν, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονταν η θέσπιση εισφοράς επί των τραπεζικών καταθέσεων, η αναδιάρθρωση και η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών καθώς και η διάσωση με ίδια μέσα των κατόχων ομολόγων χαμηλής εξοφλητικής προτεραιότητας.

31 Στις 18 Μαρτίου 2013 η Κυπριακή Δημοκρατία διέταξε το κλείσιμο των τραπεζών κατά τις εργάσιμες ημέρες 19 και 20 Μαρτίου 2013 και στη συνέχεια έως τις 28 Μαρτίου 2013, προκειμένου να αποφευχθούν μαζικές αναλήψεις από τα ταμεία των τραπεζών.

32 Στις 19 Μαρτίου 2013 η κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων καταψήφισε το σχέδιο νόμου της Κυπριακής Κυβέρνησης για τη θέσπιση εισφοράς επί όλων των τραπεζικών καταθέσεων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Ως εκ τούτου, η Κυπριακή Κυβέρνηση κατήρτισε νέο σχέδιο νόμου το οποίο προέβλεπε αποκλειστικά την αναδιάρθρωση της Τράπεζας Κύπρου και της Λαϊκής.

33 Στις 21 Μαρτίου 2013 η ΕΚΤ δημοσίευσε ανακοινωθέν Τύπου (στο εξής: ανακοινωθέν Τύπου της ΕΚΤ της 21ης Μαρτίου 2013), το οποίο ανέφερε τα εξής:

«Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να διατηρηθεί το ανώτατο όριο του ELA στο ίδιο επίπεδο έως τις [...] 25 Μαρτίου 2013.

Παράταση της προθεσμίας αποπληρωμής νοείται μόνο σε περίπτωση που εκπονηθεί πρόγραμμα [της Ένωσης ή του ΔΝΤ], το οποίο θα εγγυάται τη φερεγγυότητα των οικείων τραπεζών.»

34 Η κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε τον νόμο της 22ας Μαρτίου 2013.

35 Με δήλωση της 25ης Μαρτίου 2013, η Ευρωομάδα ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας με τις κυπριακές αρχές επί των ουσιωδών στοιχείων ενός μελλοντικού προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής το οποίο είχε την υποστήριξη όλων των ΚΜΖΕ, καθώς και της Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ.

36 Τα διατάγματα αριθ. 96 και αριθ. 97, αφενός, καθώς και τα διατάγματα αριθ. 103 και αριθ. 104, αφετέρου, εκδόθηκαν αντιστοίχως στις 26 Μαρτίου και στις 29 Μαρτίου 2013.

37 Κατά τη συνεδρίαση της 24ης Απριλίου 2013 το συμβούλιο διοικητών του ΕΜΣ:

– επιβεβαίωσε, αφενός, ότι στην Επιτροπή και την ΕΚΤ είχε ανατεθεί να προβούν στις εκτιμήσεις που προβλέπει η παράγραφος 1 του άρθρου 13 της Συνθήκης για τον ΕΜΣ και, αφετέρου, ότι η Επιτροπή, σε συνεργασία με την ΕΚΤ και το ΔΝΤ, είχε επιφορτιστεί με το καθήκον της διαπραγμάτευσης με την Κυπριακή Δημοκρατία του μνημονίου στο οποίο αναφέρεται η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου·

– αποφάσισε να χορηγήσει στήριξη σταθερότητας προς την Κυπριακή Δημοκρατία υπό μορφή διευκόλυνσης χρηματοπιστωτικής συνδρομής (στο εξής: ΔΧΣ), σύμφωνα με την πρόταση του διευθύνοντος συμβούλου του ΕΜΣ·

– ενέκρινε νέο σχέδιο μνημονίου, το οποίο είχαν διαπραγματευθεί η Επιτροπή, σε συνεργασία με την ΕΚΤ και το ΔΝΤ, και η Κυπριακή Δημοκρατία, και

– ανέθεσε στην Επιτροπή να υπογράψει το μνημόνιο αυτό εξ ονόματος του ΕΜΣ.

38 Στις 25 Απριλίου 2013 το Συμβούλιο, ενεργώντας δυνάμει του άρθρου 136, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, εξέδωσε την απόφαση 2013/236, η οποία προβλέπει σειρά «μέτρων και αποτελεσμάτων» προκειμένου να διορθωθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και να αποκατασταθεί η ευρωστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος του εν λόγω κράτους μέλους.

39 Το νέο μνημόνιο υπογράφηκε στις 26 Απριλίου 2013 από τον Υπουργό Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας, από τον διοικητή της ΚΤΚ και από τον αντιπρόεδρο της Επιτροπής, εξ ονόματος του ΕΜΣ (στο εξής: μνημόνιο της 26ης Απριλίου 2013) και στις 30 Απριλίου 2013 εγκρίθηκε από την κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων.

40 Στις 8 Μαΐου 2013 ο ΕΜΣ, η Κυπριακή Δημοκρατία και η ΚΤΚ συνήψαν συμφωνία για τη ΔΧΣ. Την ίδια ημέρα το συμβούλιο διευθυντών του ΕΜΣ ενέκρινε την ως άνω συμφωνία, καθώς και πρόταση σχετικά με τους όρους καταβολής μιας πρώτης δόσης της συνδρομής προς την Κυπριακή Δημοκρατία, ύψους 3 δισεκατομμυρίων ευρώ.

41 Με δήλωση της 13ης Μαΐου 2013, η Ευρωομάδα χαιρέτισε την απόφαση του συμβουλίου διοικητών του ΕΜΣ για την έγκριση της πρώτης δόσης της συνδρομής και επιβεβαίωσε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έθεσε σε εφαρμογή τα μέτρα τα οποία είχαν συμφωνηθεί με το μνημόνιο της 26ης Απριλίου 2013.

42 Με δήλωση της 13ης Σεπτεμβρίου 2013, η Ευρωομάδα χαιρέτισε, αφενός, την ολοκλήρωση της πρώτης αποστολής ελέγχου της Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ και, αφετέρου, την έξοδο της Τράπεζας Κύπρου από τη διαδικασία εξυγίανσης στις 30 Ιουλίου 2013. Επιπλέον, η Ευρωομάδα εξέφρασε την υποστήριξή της για την καταβολή στην Κυπριακή Δημοκρατία μιας δεύτερης δόσης της συνδρομής, ύψους 1,5 δισεκατομμυρίων ευρώ, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 2013.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις

43 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου, αντιστοίχως, στις 20 Δεκεμβρίου 2013 στην υπόθεση T-680/13 και την 1η Δεκεμβρίου 2014 στην υπόθεση T-786/14, οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P άσκησαν αγωγές με τις οποίες ζητούσαν, κυρίως, να υποχρεωθούν το Συμβούλιο, η Επιτροπή, η ΕΚΤ και η Ευρωομάδα (στο εξής: αναιρεσίβλητοι) να καταβάλουν στους αναιρεσείοντες τα αναφερόμενα στο παράρτημα των αγωγών τους ποσά, πλέον τόκων από τις 16 Μαρτίου 2013 έως την έκδοση των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου και, επικουρικώς, να διαπιστωθεί ότι στοιχειοθετείται εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης και/ή των αναιρεσιβλήτων καθώς και να οριστεί η ακολουθητέα διαδικασία για τον καθορισμό του ύψους των ανακτήσιμων ζημιών τις οποίες οι αναιρεσείοντες πράγματι υπέστησαν.

44 Με χωριστά δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-680/13 στις 14 Ιουλίου, στις 16 Ιουλίου και στις 18 Αυγούστου 2014, αντιστοίχως, το Συμβούλιο, η ΕΚΤ και η Επιτροπή προέβαλαν ενστάσεις απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.

45 Με χωριστά δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-786/14 στις 17 Απριλίου, στις 29 Απριλίου και στις 8 Μαΐου 2015, αντιστοίχως, η Επιτροπή, το Συμβούλιο και η ΕΚΤ προέβαλαν ενστάσεις απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.

46 Με τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις αγωγές που είχαν ασκήσει οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P και τους υποχρέωσε να φέρουν, πέραν των δικών τους δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο, η Επιτροπή και η ΕΚΤ.

Αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

47 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 11ης Ιανουαρίου 2019, αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P και C-604/18 P προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής απόφασης.

48 Με αποφάσεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 21ης Φεβρουαρίου 2019, επιτράπηκε στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να παρέμβει υπέρ των αιτημάτων του Συμβουλίου στις υποθέσεις C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P και C-604/18 P.

Οι υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P

49 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις καθόσον το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις ενστάσεις απαραδέκτου κατά το μέρος που αφορούν τις στρεφόμενες κατά της Ευρωομάδας αγωγές τις οποίες άσκησαν οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P·

– να καταδικάσει τους διαδίκους αυτούς στα έξοδα των κατ' αναίρεση δικών.

50 Οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P ζητούν από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει τις αιτήσεις αναιρέσεως και

– να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

51 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να δεχθεί τις αιτήσεις αναιρέσεως και

– να καταδικάσει τους ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P στα δικαστικά έξοδα των κατ' αναίρεση δικών και της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Οι υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P

52 Οι αναιρεσείοντες ζητούν από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις·

– να δεχθεί τα αιτήματα που υπέβαλαν στην ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία·

– να απορρίψει τις ανταναιρέσεις που άσκησε το Συμβούλιο·

– να καταδικάσει τους αναιρεσιβλήτους στα δικαστικά έξοδα των κατ' αναίρεση δικών και της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και

– να καταδικάσει το Συμβούλιο στα σχετικά με τις ανταναιρέσεις δικαστικά έξοδα.

53 Το Συμβούλιο και η ΕΚΤ ζητούν από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει τις αιτήσεις αναιρέσεως και

– να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα.

54 Με τις ανταναιρέσεις, το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις καθόσον το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τις ενστάσεις απαραδέκτου με τις οποίες το Συμβούλιο αμφισβητεί το παραδεκτό των αγωγών που άσκησαν οι αναιρεσείοντες κατά το μέρος που βάλλουν κατά του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236·

– να κηρύξει απαράδεκτες τις αγωγές που άσκησαν οι αναιρεσείοντες κατά του Συμβουλίου και

– να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα.

55 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει τις αιτήσεις αναιρέσεως·

– να κάνει δεκτές τις ανταναιρέσεις του Συμβουλίου και

– να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα των κατ' αναίρεση δικών και της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Επί του αιτήματος επανάληψης της προφορικής διαδικασίας

56 Μετά την ανάπτυξη των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, οι αναιρεσείοντες, με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Ιουνίου 2020, ζήτησαν να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

57 Προς στήριξη του αιτήματός τους, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν, πρώτον, ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα παραβιάζουν την αρχή της ισότητας των όπλων καθόσον εξετάζουν μόνον τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι διάδικοι στο πλαίσιο των αναιρέσεων που ασκήθηκαν από το Συμβούλιο στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P και όχι τα επιχειρήματα που οι ίδιοι εξέθεσαν προς στήριξη των αιτήσεών τους αναιρέσεως στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P. Δεύτερον, υποστηρίζουν ότι οι εν λόγω προτάσεις στηρίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία των επιχειρημάτων που προέβαλαν οι αναιρεσείοντες προς στήριξη των αιτήσεών τους αναιρέσεως στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P, καθόσον οι αναιρεσείοντες ουδέποτε υποστήριξαν ότι η αναγνώριση της Ευρωομάδας ως θεσμικού οργάνου του οποίου οι πράξεις ή οι ενέργειες μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την ευδοκίμηση των αιτημάτων τους περί αποκατάστασης της ζημίας την οποία υπέστησαν. Τέλος, τρίτον, κατά τους αναιρεσείοντες, εξ αυτού έπεται ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν μπορούν να θεωρηθούν λυσιτελείς για την επίλυση των υπό κρίση διαφορών.

58 Υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αποστολή του γενικού εισαγγελέα είναι να διατυπώνει δημοσίως, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων στις οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτείται η έκφραση της γνώμης του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις (απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Société des produits Nestlé κ.λπ. κατά Mondelez UK Holdings & Services, C-84/17 P, C-85/17 P και C-95/17 P, EU:C:2018:596, σκέψη 31).

59 Επιπλέον, ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου δεν προβλέπουν δυνατότητα των ενδιαφερόμενων μερών να διατυπώνουν παρατηρήσεις προς απάντηση στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Aer Lingus και Ryanair Designated Activity, C-164/15 P και C-165/15 P, EU:C:2016:990, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

60 Κατά συνέπεια, η διαφωνία διαδίκου με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, ανεξαρτήτως των ζητημάτων που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας στο πλαίσιο των προτάσεων αυτών, δεν μπορεί να συνιστά αυτή καθαυτήν λόγο που δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2018, mobile.de κατά EUIPO, C-418/16 P, EU:C:2018:128, σκέψη 30).

61 Τούτου λεχθέντος, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού του Διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτισθεί επαρκώς, ή όταν ένας διάδικος, μετά τη λήξη της διαδικασίας αυτής, επικαλείται νέο πραγματικό περιστατικό ικανό να ασκήσει καθοριστική επιρροή επί της απόφασης του Δικαστηρίου, ή ακόμη όταν, προς επίλυση της διαφοράς, το Δικαστήριο χρειάζεται να στηριχθεί σε επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των ενδιαφερομένων μερών κατά την έννοια του άρθρου 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

62 Εν προκειμένω, δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση. Συγκεκριμένα, αφενός, οι λόγοι αναιρέσεως και τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι αναιρεσείοντες προς στήριξη των αιτήσεών τους αναιρέσεως στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας. Αφετέρου, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου, το οποίο έκρινε ότι σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 5, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι αιτήσεις αναιρέσεως του Συμβουλίου στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P ήγειραν νέο νομικό ζήτημα, ο γενικός εισαγγελέας επικέντρωσε τις προτάσεις του στην ανάλυση των επιχειρημάτων που προέβαλαν οι διάδικοι στο πλαίσιο αυτών των αιτήσεων αναιρέσεως, πράγμα το οποίο δεν θίγει την εκ μέρους του Δικαστηρίου εκτίμηση των επιχειρημάτων που εξέθεσαν οι αναιρεσείοντες κατά την προφορική και έγγραφη διαδικασία, στο πλαίσιο των δικών τους αιτήσεων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P, όπερ σημαίνει ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς των αναιρεσειόντων, αποκλείεται να προέβη ο γενικός εισαγγελέας σε εσφαλμένη ερμηνεία των συγκεκριμένων επιχειρημάτων καθώς δεν τα εξέτασε με τις προτάσεις του. Επομένως, το Δικαστήριο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, κρίνει ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς από τα διάφορα επιχειρήματα τα οποία συζητήθηκαν δεόντως ενώπιόν του.

63 Κατόπιν των προεκτεθέντων, δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των αιτήσεων αναιρέσεως του Συμβουλίου στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P

Επιχειρήματα των διαδίκων

64 Προς στήριξη των αιτήσεών του αναιρέσεως, το Συμβούλιο προβάλλει έναν μόνο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος αφορά εσφαλμένη ερμηνεία, από το Γενικό Δικαστήριο, της νομολογίας σχετικά με τις προϋποθέσεις παραδεκτού αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης.

65 Με τον λόγο αυτόν, το Συμβούλιο υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι, αντιθέτως προς την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 113 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 109 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Ευρωομάδα δεν μπορεί να θεωρηθεί «θεσμικό όργανο» κατά την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

66 Ως προς το ζήτημα αυτό, το Συμβούλιο εκτιμά, πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο διαφοροποίησε κατά τι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο στη σκέψη 61 της απόφασης της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Μαλλής κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ (C-105/15 P έως C-109/15 P, EU:C:2016:702), ότι η Ευρωομάδα δεν είναι δυνατόν ούτε να εξομοιωθεί με σύνθεση του Συμβουλίου ούτε να χαρακτηρισθεί ως «όργανο» ή «οργανισμός της Ένωσης» κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

67 Δεύτερον, το Συμβούλιο παραπέμπει στην απόφαση της 10ης Απριλίου 2002, Lamberts κατά Διαμεσολαβητή (T-209/00, EU:T:2002:94, σκέψη 49), υπενθυμίζοντας ότι ο όρος «θεσμικό όργανο», κατά την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, καταλαμβάνει βέβαια όχι μόνον τα όργανα που μνημονεύονται ρητώς στο άρθρο 13 ΣΕΕ, αλλά και όλους τους οργανισμούς της Ένωσης που πληρούν δύο κριτήρια, ήτοι, αφενός, ιδρύονται με τις Συνθήκες και, αφετέρου, προορίζονται να συμβάλλουν στην πραγμάτωση των σκοπών της Ένωσης, πλην όμως η Ευρωομάδα δεν πληροί το πρώτο από τα δύο αυτά κριτήρια.

68 Καταρχάς, προσάπτει συναφώς στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 113 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 109 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, έκρινε ότι η Ευρωομάδα είναι «οντότητα της Ένωσης η οποία ιδρύεται τυπικώς με τις Συνθήκες», ενώ, αντιθέτως, αποτελεί άτυπη συνάντηση των υπουργών των ΚΜΖΕ, μοναδικός σκοπός της οποίας είναι η ανταλλαγή απόψεων επί ζητημάτων που άπτονται των ειδικών ευθυνών που συνυπέχουν οι υπουργοί στα θέματα του ενιαίου νομίσματος. Περαιτέρω, το άρθρο 137 ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 14 δεν ιδρύουν την Ευρωομάδα, αλλά απλώς την αναγνωρίζουν. Τέλος, το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν προσδιόρισε καμία αρμοδιότητα που να έχει απονεμηθεί στην Ευρωομάδα από τις Συνθήκες ούτε διαπίστωσε ότι η Ευρωομάδα έχει διακριτή νομική προσωπικότητα.

69 Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο, το Συμβούλιο αναγνωρίζει μεν ότι οι συναντήσεις της Ευρωομάδας συμβάλλουν πράγματι στην υλοποίηση των σκοπών της Ένωσης, πλην όμως υπογραμμίζει ότι το άρθρο 119, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και το άρθρο 3 ΣΕΕ ουδόλως μνημονεύουν την Ευρωομάδα ως οντότητα.

70 Τρίτον, το Συμβούλιο δεν συμμερίζεται τους φόβους που εξέφρασε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 114 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 110 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η μη αναγνώριση της δυνατότητας άσκησης αγωγής κατά της Ευρωομάδας λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης επάγεται κενά στην αποτελεσματική δικαστική προστασία την οποία κατοχυρώνει ως αρχή το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

71 Κατά πρώτον, το Συμβούλιο υπενθυμίζει συναφώς, παραπέμποντας στην απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ (C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701, σκέψη 55), ότι η Επιτροπή μπορεί να υπέχει ευθύνη για τη νομιμότητα των πράξεων του ΕΜΣ. Κατά δεύτερον, το Συμβούλιο επισημαίνει ότι, όπως αναγνώρισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 238 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 237 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το παραδεκτό αγωγής λόγω εξωδικαστικής ευθύνης της Ένωσης μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να εξαρτάται από την εξάντληση των διαθέσιμων ενδίκων βοηθημάτων του εσωτερικού δικαίου μέσω των οποίων μπορεί να επιτευχθεί η ακύρωση απόφασης της εθνικής αρχής, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι τα αντίστοιχα εθνικά ένδικα βοηθήματα εξασφαλίζουν με αποτελεσματικό τρόπο την προστασία των ενδιαφερόμενων ιδιωτών, καθιστώντας δυνατή, άπαξ και ευδοκιμήσουν, την αποκατάσταση της προβαλλόμενης ζημίας. Κατά τρίτον, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα (ΕΕ 2013, L 140, σ. 1), το Δικαστήριο μπορεί να ελέγξει τις πράξεις του Συμβουλίου που προηγούνται και

προμηνύουν το περιεχόμενο των όρων του ΕΜΣ. Τέλος, κατά τέταρτον, το Συμβούλιο παραπέμπει στο σημείο 66 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα M. Wathelet στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Μαλλής κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ (C-105/15 P έως C-109/15 P, EU:C:2016:294), από το οποίο προκύπτει ότι η έλλειψη δυνατότητας ευθείας προσφυγής κατά της Ευρωομάδας θα ήταν αντίθετη προς την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας μόνον αν της είχε ανατεθεί από τις Συνθήκες η εξουσία να εκδίδει πράξεις παράγουσες δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων. Κάτι τέτοιο, όμως, δεν ισχύει, δεδομένου ότι, κατά την άποψη του Συμβουλίου, η Ευρωομάδα είναι φόρουμ συζητήσεων και όχι όργανο με εξουσία λήψης αποφάσεων.

72 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο προσέθεσε ότι η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δεν αποτελεί πρόσθετο κριτήριο για τη θεμελίωση της αρμοδιότητας των δικαστηρίων της Ένωσης πέραν των όρων που περιλαμβάνονται στις Συνθήκες.

73 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα άρθρα 263 και 340 ΣΛΕΕ έχουν το ίδιο προσωπικό πεδίο εφαρμογής. Συναφώς, επισημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέθεσε καμία απόφαση από την οποία να προκύπτει ότι οι πράξεις ή οι συμπεριφορές μιας οντότητας που δεν είναι δεκτικές προσφυγής ακυρώσεως μπορούν ωστόσο να προσβληθούν στο πλαίσιο αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης.

74 Οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P αμφισβητούν το βάσιμο του μόνου λόγου αναιρέσεως που προέβαλε το Συμβούλιο. Υποστηρίζουν, πρώτον, ότι η κρίση του Δικαστηρίου στη σκέψη 61 της απόφασης της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Μαλλής κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ (C-105/15 P έως C-109/15 P, EU:C:2016:702), ότι η Ευρωομάδα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «όργανο» ή ως «οργανισμός της Ένωσης» κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, δεν είναι ασκεί επιρροή καθόσον η απόφαση αυτή αφορούσε το παραδεκτό στρεφόμενης κατά της Ευρωομάδας προσφυγής ακυρώσεως, η οποία αποτελεί ένδικο βοήθημα διαφορετικό από εκείνο της αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

75 Δεύτερον, οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P αντικρούουν το επιχείρημα ότι η Ευρωομάδα δεν ιδρύθηκε από τις Συνθήκες, ενώ η ύπαρξή της επισημοποιήθηκε από τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, με την οποία προσαρτήθηκε το πρωτόκολλο αριθ. 14 στη Συνθήκη ΛΕΕ.

76 Τρίτον, η Ευρωομάδα δεν είναι απλά ένα άτυπο φόρουμ συζήτησης, αλλά έχει αρμοδιότητες στο πλαίσιο της κατάρτισης της οικονομικής και της δημοσιονομικής πολιτικής της Ένωσης.

77 Τέταρτον, τέλος, οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P υποστηρίζουν ότι η αδυναμία στοιχειοθέτησης ευθύνης της Ένωσης για τις πράξεις της Ευρωομάδας ισοδυναμεί με προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

78 Κατά το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Ένωση υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα θεσμικά όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

79 Η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης, κατά την έννοια της ως άνω διάταξης, θεμελιώνεται εφόσον συντρέχει ένα σύνολο προϋποθέσεων, ήτοι ο παράνομος χαρακτήρας της προσαπτόμενης στα θεσμικά όργανα της Ένωσης συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ

της συμπεριφοράς του θεσμικού οργάνου και της προβαλλόμενης ζημίας (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

80 Η έννοια του «θεσμικού οργάνου», κατά την εν λόγω διάταξη, περιλαμβάνει όχι μόνον τα θεσμικά όργανα της Ένωσης που απαριθμούνται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, ΣΕΕ, αλλά και όλα τα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης που έχουν ιδρυθεί από τις Συνθήκες ή δυνάμει αυτών και προορίζονται να συμβάλουν στην επίτευξη των σκοπών της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1992, SGEEM και Etroy κατά ΕΤΕπ, C-370/89, EU:C:1992:482, σκέψεις 13 έως 16).

81 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε την προαναφερθείσα νομολογία στις σκέψεις 82, 106 και 112 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και στις σκέψεις 78, 102 και 108 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Κατ' εφαρμογήν της εν λόγω νομολογίας, έκρινε, στη σκέψη 113 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 109 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Ευρωομάδα αποτελεί οντότητα της Ένωσης η οποία ιδρύεται από τις Συνθήκες και προορίζεται να συμβάλει στην υλοποίηση των σκοπών της Ένωσης. Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε σε αυτό το συμπέρασμα κατόπιν ανάλυσης, στις ίδιες σκέψεις των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, του γράμματος του άρθρου 137 ΣΛΕΕ και του πρωτοκόλλου αριθ. 14, από την οποία ανάλυση προκύπτει, αφενός, ότι οι διατάξεις αυτές προβλέπουν, μεταξύ άλλων, την ύπαρξη, τη σύνθεση, τον τρόπο συνάντησης καθώς και τα καθήκοντα της Ευρωομάδας και, αφετέρου, ότι η οντότητα αυτή συνέρχεται για να συζητηθούν ζητήματα τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 119, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, άπτονται των δράσεων της Ένωσης προς υλοποίηση των σκοπών που μνημονεύονται στο άρθρο 3 ΣΕΕ, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η εγκαθίδρυση οικονομικής και νομισματικής ένωσης με νόμισμα το ευρώ.

82 Στο πλαίσιο του μόνου λόγου που προβάλλει προς στήριξη των αιτήσεών του αναιρέσεως, το Συμβούλιο δεν αμφισβητεί τα κριτήρια τα οποία καθορίζονται στην παρατεθείσα στη σκέψη 80 της παρούσας απόφασης νομολογία, βάσει των οποίων εκτιμάται το παραδεκτό αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης.

83 Παρά ταύτα, το Συμβούλιο θεωρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 113 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 109 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Ευρωομάδα πληροί το πρώτο από τα εν λόγω κριτήρια, δηλαδή ότι ο εναγόμενος πρέπει να είναι οντότητα της Ένωσης που ιδρύεται από τις Συνθήκες, ενώ, αντιθέτως, το άρθρο 137 ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 14 απλώς αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ΚΜΖΕ να συναντώνται ατύπως και δεν αναθέτουν καμία αρμοδιότητα στην Ευρωομάδα.

84 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η Ευρωομάδα ιδρύθηκε επισήμως με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1997, κατά το οποίο «οι υπουργοί των [ΚΜΖΕ] μπορούν να συναντιούνται ατύπως για να συζητούν θέματα που συνδέονται με τις κοινές συγκεκριμένες αρμοδιότητές τους, όσον αφορά το ενιαίο νόμισμα» και «η Επιτροπή και, όταν ενδείκνυται, η [ΕΚΤ] θα καλούνται να συμμετάσχουν στις συνεδριάσεις». Όπως επίσης υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας, μεταξύ άλλων, στα σημεία 64, 65, 92, 96, 101, 103 και 106 των προτάσεών του, η Ευρωομάδα σχεδιάστηκε ως διακυβερνητικό όργανο, εκτός του θεσμικού πλαισίου της Ένωσης, με σκοπό να παράσχει στους υπουργούς των ΚΜΖΕ τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν και να συντονίζουν τις απόψεις τους επί ζητημάτων σχετικών με τις κοινές αρμοδιότητές τους όσον αφορά το ενιαίο νόμισμα. Ως εκ τούτου, λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ του εθνικού και του ενωσιακού επιπέδου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των ΚΜΖΕ.

85 Πράγματι, όπως ορθώς διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 113 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 109 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το άρθρο 137 ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 14 προβλέπουν, μεταξύ άλλων, την ύπαρξη, τη σύνθεση, τον τρόπο συνάντησης και τα καθήκοντα της Ευρωομάδας.

86 Εντούτοις, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P, δεν μπορεί να συναχθεί από τη διαπίστωση αυτή ότι η Ευρωομάδα είναι οντότητα της Ένωσης ιδρυθείσα από τις Συνθήκες κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 80 της παρούσας απόφασης.

87 Συγκεκριμένα, το άρθρο 137 ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 14 όντως επισημοποίησαν την ύπαρξη της Ευρωομάδας και τη συμμετοχή της Επιτροπής και της ΕΚΤ στις συνεδριάσεις της. Ωστόσο, ουδόλως μετέβαλαν τον διακυβερνητικό χαρακτήρα της. Συναφώς, υπογραμμίζεται ιδίως ότι, όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο, η Ευρωομάδα δεν μπορεί να εξομοιωθεί με σύνθεση του Συμβουλίου (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Μαλλής κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-105/15 P έως C-109/15 P, EU:C:2016:702, σκέψη 61).

88 Δεύτερον, όπως προκύπτει ρητώς από το γράμμα τόσο του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1997 όσο και του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 14, και όπως έκρινε το Δικαστήριο στη σκέψη 61 της απόφασης της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Μαλλής κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ (C-105/15 P έως C-109/15 P, EU:C:2016:702), χαρακτηριστικό της Ευρωομάδας είναι η άτυπη φύση της, η οποία, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 64 και 86 των προτάσεών του, εξηγείται από τον σκοπό για τον οποίο ιδρύθηκε, δηλαδή, να διαθέτει η οικονομική και νομισματική ένωση ένα διακυβερνητικό εργαλείο συντονισμού, χωρίς παράλληλα να επηρεάζεται η αποστολή του Συμβουλίου, το οποίο βρίσκεται στον πυρήνα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σε επίπεδο Ένωσης στον τομέα της οικονομικής πολιτικής ούτε η ανεξαρτησία της ΕΚΤ.

89 Τρίτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Ευρωομάδα δεν έχει ιδία αρμοδιότητα εντός της έννομης τάξης της Ένωσης, δεδομένου ότι το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου 14 ορίζει απλώς ότι οι συναντήσεις της λαμβάνουν χώρα, ανάλογα με τις ανάγκες, για να συζητούνται τα θέματα που συνδέονται με τις ιδιαίτερες ευθύνες τις οποίες συνυπέχουν οι υπουργοί των ΚΜΖΕ όσον αφορά το ενιαίο νόμισμα, εξυπακουομένου ότι έχουν τις ευθύνες αυτές εξαιτίας της αποκλειστικής αρμοδιότητάς τους σε εθνικό επίπεδο.

90 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε, στη σκέψη 113 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 109 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Ευρωομάδα είναι οντότητα της Ένωσης ιδρυθείσα από τις Συνθήκες και ότι, ως εκ τούτου, οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P μπορούσαν να ασκήσουν αγωγή λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης κατά της Ευρωομάδας βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

91 Το ανωτέρω συμπέρασμα δεν ανατρέπεται από το επιχείρημα των ως άνω εναγόντων πρωτοδίκως περί παράβασης του άρθρου 47 του Χάρτη, επιχείρημα στηριζόμενο στη συλλογιστική την οποία ανέπτυξε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 114 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 110 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

92 Συναφώς, στις προαναφερθείσες σκέψεις των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η έλλειψη δυνατότητας άσκησης αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, κατά της Ευρωομάδας θα προσέκρουε στην αρχή της Ένωσης δικαίου υπό το πρίσμα των επιταγών που συνδέονται με την τήρηση της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

93 Πρέπει, ωστόσο, να υπογραμμιστεί ότι, λαμβανομένων υπόψη των επισημάνσεων στη σκέψη 89 της παρούσας απόφασης και του ότι η Ευρωομάδα δεν έχει την εξουσία να επιβάλλει κυρώσεις για την αθέτηση των πολιτικών συμφωνιών που συνάπτονται στο πλαίσιό της, οι συμφωνίες αυτές συγκεκριμενοποιούνται και υλοποιούνται ειδικότερα μέσω πράξεων και ενεργειών των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Επομένως, οι πολίτες μπορούν να ασκήσουν, ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης, αγωγή λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης στρεφόμενες κατά του Συμβουλίου, της Επιτροπής και της ΕΚΤ για τις πράξεις ή τις συμπεριφορές τις οποίες υιοθετούν τα εν λόγω θεσμικά

όργανα της Ένωσης κατόπιν τέτοιων πολιτικών συμφωνιών, όπως προκύπτει, εν προκειμένω, από τις αγωγές που άσκησαν πρωτοδίκως οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P.

94 Ως εκ τούτου, με τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε παραδεκτές τις αγωγές λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης καθόσον στρέφονταν κατά του Συμβουλίου όσον αφορά τα ειδικά μέτρα που ελήφθησαν στο πλαίσιο του τριετούς προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής το οποίο έθεσε σε εφαρμογή η Κυπριακή Δημοκρατία και μνημονεύονται ρητώς στο άρθρο 2, παράγραφοι 4 έως 15, της απόφασης 2013/236.

95 Ομοίως, με τις ίδιες αποφάσεις, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε παραδεκτές τις αγωγές των εναγόντων πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P καθόσον στρέφονταν κατά της Επιτροπής και της ΕΚΤ λόγω των προβαλλόμενων παράνομων συμπεριφορών τους κατά τη διαπραγμάτευση και την υπογραφή του μνημονίου της 26ης Απριλίου 2013, το οποίο συγκεκριμενοποιεί το προαναφερθέν πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής.

96 Συναφώς, όπως προκύπτει από το άρθρο 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ, η Επιτροπή «προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης» και «επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης» (αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, σκέψη 163, καθώς και της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701, σκέψη 57). Επομένως, στο πλαίσιο της συμμετοχής της στις δραστηριότητες της Ευρωομάδας, η Επιτροπή διατηρεί τον ρόλο της ως θεματοφύλακας των Συνθηκών. Εξ αυτού συνάγεται ότι ενδεχόμενη αδράνειά της κατά τον έλεγχο της συμφωνίας προς το δίκαιο της Ένωσης των πολιτικών συμφωνιών που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο της Ευρωομάδας μπορεί να θεμελιώσει εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

97 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, κρίνοντας, στις σκέψεις 113 και 114 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης καθώς και στις σκέψεις 109 και 110 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Ευρωομάδα πρέπει να θεωρηθεί οντότητα της Ένωσης ιδρυθείσα από τις Συνθήκες, της οποίας οι πράξεις ή οι συμπεριφορές μπορούν να προσβληθούν ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης στο πλαίσιο αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης.

98 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνουν δεκτές οι αιτήσεις αναιρέσεως του Συμβουλίου και να αναιρεθούν οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις καθόσον απορρίπτουν τις προβληθείσες από το θεσμικό αυτό όργανο ενστάσεις απαραδέκτου κατά το μέρος που αφορούν τις στρεφόμενες κατά της Ευρωομάδας αγωγές των εναγόντων πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P.

Επί των ανταναιρέσεων του Συμβουλίου στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P

Επιχειρήματα των διαδίκων

99 Προς στήριξη των ανταναιρέσεών του, το Συμβούλιο, με το οποίο συντάσσεται η Επιτροπή, προβάλλει έναν μόνο λόγο αναιρέσεως ο οποίος στηρίζεται στο ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, στις σκέψεις 181 και 191 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης καθώς και στις σκέψεις 180 και 190 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αφενός, ότι το Συμβούλιο, με το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236, απαίτησε από τις κυπριακές αρχές να διατηρήσουν σε ισχύ ή να συνεχίσουν να εφαρμόζουν το μέτρο της μετατροπής των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές και, αφετέρου, ότι οι εν λόγω αρχές δεν είχαν κανένα περιθώριο εκτίμησης ώστε να επανέλθουν επί του ζητήματος της μετατροπής. Συγκεκριμένα, κατά το Συμβούλιο, μια τέτοια ερμηνεία δεν συνάδει με τη νομολογία σχετικά με το

παραδεκτό αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης με την οποία βάλλεται πράξη ή συμπεριφορά εθνικής αρχής αποβλέπουσα στη διασφάλιση της εκτέλεσης κανονιστικής ρύθμισης της Ένωσης, νομολογία η οποία απαιτεί τη συνδρομή δύο σωρευτικών προϋποθέσεων.

100 Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση σύμφωνα με την οποία η λήψη του επίμαχου μέτρου πρέπει να απαιτείται από πράξη της Ένωσης η οποία δεσμεύει νομικώς το κράτος μέλος, το Συμβούλιο υποστηρίζει, καταρχάς, ότι η λήψη του μέτρου αυτού προηγήθηκε της έκδοσης της απόφασης 2013/236.

101 Εν συνεχεία, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι οι αναιρεσείοντες θα είχαν υποστεί την ίδια ζημία αν δεν είχε εκδοθεί η απόφαση αυτή και ότι η απαίτηση διατήρησης σε ισχύ ή συνέχισης της εφαρμογής του εν λόγω μέτρου καταλογίζεται μόνο στις κυπριακές αρχές. Η κατά το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236 υποχρέωση πραγματοποίησης ανεξάρτητης αποτίμησης των στοιχείων του ενεργητικού της Λαϊκής και της Τράπεζας Κύπρου αποτελεί μεν προϋπόθεση για τη μετατροπή των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές, πλην όμως δεν επιβάλλει τη μετατροπή αυτή.

102 Τέλος, το Συμβούλιο επισημαίνει ότι η απόφαση 2013/236 εντασσόταν στη συνήθη πρακτική που υιοθετήθηκε από το ξεκίνημα της κρίσης της ζώνης του ευρώ, δηλαδή να συνοδεύονται οι όροι βάσει των οποίων χορηγείται χρηματοδοτική συνδρομή σε ΚΜΖΕ από αποφάσεις του Συμβουλίου οι οποίες εκδίδονται βάσει του άρθρου 136 ΣΛΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται η αντιστοιχία και η συνέπεια ανάμεσα στα δύο πεδία δράσης, το διακυβερνητικό και το ενωσιακό.

103 Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, σύμφωνα με την οποία οι εθνικές αρχές δεν πρέπει να έχουν περιθώριο εκτίμησης όσον αφορά την εφαρμογή κανονιστικής ρύθμισης της Ένωσης, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται εν προκειμένω. Συναφώς, το Συμβούλιο προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στις σκέψεις 186 έως 188 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης καθώς και στις σκέψεις 185 έως 187 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αποφάνθηκε ότι οι κυπριακές αρχές δεν είχαν περιθώριο εκτίμησης ώστε να επανέλθουν επί του ζητήματος της μετατροπής των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές, με το σκεπτικό ότι η απόφαση 2013/236 ήταν υποχρεωτική για την Κυπριακή Δημοκρατία και είχε δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου καθιστά τη δεύτερη προϋπόθεση περιττή έναντι της πρώτης προϋπόθεσης, όπως αυτή εκτίθεται στη σκέψη 100 της παρούσας απόφασης, και ενέχει αντίφαση καθόσον, στη σκέψη 178 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και στη σκέψη 177 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση 2013/236 άφηνε, αντιθέτως, περιθώριο εκτίμησης στις κυπριακές αρχές ώστε να καθορίσουν τους ειδικούς όρους που απαιτεί το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης αυτής για την ενσωμάτωση της Λαϊκής στην Τράπεζα Κύπρου.

104 Επιπλέον, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το περιθώριο εκτίμησης των κυπριακών αρχών όσον αφορά την υλοποίηση της μετατροπής των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές επιβεβαιώνεται από τη γενική διατύπωση του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236, το οποίο δεν περιλαμβάνει καμία ιδιαίτερη λεπτομέρεια όσον αφορά την εν λόγω μετατροπή.

105 Οι αναιρεσείοντες φρονούν ότι οι ανταναιρέσεις του Συμβουλίου είναι απαράδεκτες, καθόσον στην πραγματικότητα επιδιώκουν νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμες. Ειδικότερα, το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236 απαγορεύει στις κυπριακές αρχές να επανέλθουν επί του ζητήματος της μετατροπής των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές, διότι, σε διαφορετική περίπτωση, θα ενεργούσαν κατά παράβαση τόσο της συγκεκριμένης υποχρέωσης περί ολοκλήρωσης της εν λόγω μετατροπής που προβλέπει η διάταξη αυτή όσο και του δεσμευτικού χαρακτήρα της απόφασης 2013/236.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

106 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις του άρθρου 268, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ απονέμουν αρμοδιότητα στον δικαστή της Ένωσης μόνο για την αποκατάσταση της ζημίας που προξενούν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ή οι υπάλληλοί τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, δηλαδή για την αποκατάσταση των ζημιών που μπορούν να στοιχειοθετήσουν την εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης. Αντιθέτως, οι ζημιές που προξενούνται από τις εθνικές αρχές είναι δυνατό να στοιχειοθετήσουν ευθύνη μόνον αυτών των αρχών και τα εθνικά δικαστήρια παραμένουν αποκλειστικώς αρμόδια να εξασφαλίσουν την αποκατάσταση τέτοιων ζημιών (απόφαση της 7ης Ιουλίου 1987, L'Étoile commerciale και CNTA κατά Επιτροπής, 89/86 και 91/86, EU:C:1987:337, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

107 Επομένως, προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο δικαστής της Ένωσης είναι αρμόδιος, πρέπει να εξακριβωθεί αν η παρανομία η οποία προβάλλεται προς στήριξη της αξίωσης αποζημίωσης προέρχεται όντως από θεσμικό όργανο της Ένωσης και δεν μπορεί να θεωρηθεί καταλογιστέα σε εθνική αρχή.

108 Με γνώμονα τις αρχές αυτές, οι οποίες ορθώς υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 83 και 84 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 79 και 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, μεταξύ άλλων, αν, με το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236, το Συμβούλιο απαίτησε από τις κυπριακές αρχές να διατηρήσουν σε ισχύ ή να συνεχίσουν να εφαρμόζουν τα μέτρα για την ενσωμάτωση της Λαϊκής και τη μετατροπή των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων σε μετοχές της Τράπεζας Κύπρου, και, ενδεχομένως, αν η Κυπριακή Δημοκρατία είχε περιθώριο εκτίμησης επ' αυτών.

109 Υπενθυμίζεται, εκ προοιμίου, ότι η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι το πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής για την Κυπριακή Δημοκρατία προβλέπει «κατάρτιση ανεξάρτητης αποτίμησης των στοιχείων ενεργητικού της [Τράπεζας Κύπρου] και της [Λαϊκής] και ταχεία ενσωμάτωση των δραστηριοτήτων της [Λαϊκής] στην [Τράπεζα Κύπρου]. Η αποτίμηση πρέπει να ολοκληρωθεί σύντομα ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση της ανταλλαγής καταθέσεων-μετοχών καταθέσεων στην [Τράπεζα Κύπρου]».

110 Κατά την εξέταση του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236, το Γενικό Δικαστήριο, επισήμανε, πρώτον, στη σκέψη 180 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 179 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η διάταξη αυτή «απαιτεί να πραγματοποιηθεί σύντομα μια ανεξάρτητη αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού των [οικείων] τραπεζών, ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση της μετατροπής αυτής» και ότι από την εν λόγω διάταξη συνάγεται «εμμέσως, πλην σαφώς» ότι οι κυπριακές αρχές δεν μπορούσαν «να αναθεωρήσουν ως προς [την εν λόγω] μετατροπή». Ως εκ τούτου το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, στη σκέψη 181 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 180 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι «το Συμβούλιο, μέσω του [εν λόγω] άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236, απαίτησε από την Κυπριακή Δημοκρατία να διατηρήσει σε ισχύ ή να συνεχίσει να εφαρμόζει [τη μετατροπή των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές]».

111 Δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι τα χωρία των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων τα οποία παρατίθενται στην προηγούμενη σκέψη ενέχουν οποιαδήποτε πλάνη εκτιμήσεως. Συγκεκριμένα, καταρχάς, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236 προκύπτει ότι η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας Κύπρου και η μετατροπή σε μετοχές των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου είναι εργασίες οι οποίες συνδέονται από τεχνικής απόψεως, υπό την έννοια ότι η εν λόγω αποτίμηση, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό της μέσης τιμής της μετοχής την οποία θα λάμβαναν οι καταθέτες αντί των καταθέσεών τους, είχε σχεδιασθεί αποκλειστικώς ώστε να ακολουθήσει η προαναφερθείσα μετατροπή.

112 Εν συνεχεία, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει το Συμβούλιο, δεν ενδιαφέρει αν η απόφαση 2013/236 είναι μεταγενέστερη της λήψης του μέτρου της μετατροπής των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές, καθόσον, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 157, 159 και 160 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 156, 158 και 159 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, μολονότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το Συμβούλιο απαίτησε τη λήψη του μέτρου αυτού, έπρεπε εντούτοις να εξακριβωθεί αν το εν λόγω θεσμικό όργανο, με την έκδοση της απόφασης 2013/236, υποχρέωσε την Κυπριακή Δημοκρατία να διατηρήσει σε ισχύ ή να συνεχίσει να εφαρμόζει το μέτρο αυτό, όπως πράγματι συνέβη σύμφωνα με τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 181 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 180 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

113 Ως εκ τούτου, η επιχειρηματολογία του Συμβουλίου με την οποία αμφισβητείται η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου στις σκέψεις 180 και 181 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης καθώς και στις σκέψεις 179 και 180 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

114 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, στις σκέψεις 183 έως 190 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 182 έως 189 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αν η Κυπριακή Δημοκρατία διέθετε περιθώριο εκτίμησης ώστε να αποδεσμευθεί από την απαίτηση για διατήρηση σε ισχύ ή για συνέχιση της εφαρμογής του μέτρου της μετατροπής των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές. Συναφώς, στις σκέψεις 186 και 187 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 185 και 186 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, καταρχάς, ότι η απόφαση 2013/236 είχε δεσμευτικό χαρακτήρα για την Κυπριακή Δημοκρατία ως προς όλα τα στοιχεία της, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, καθόσον η διατύπωση σε όλες τις διατάξεις της είναι επιτακτική. Στη συνέχεια, στη σκέψη 188 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 187 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, υπογράμμισε ότι η εν λόγω απόφαση προοριζόταν να παραγάγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα. Τέλος, στις σκέψεις 189 και 190 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 188 και 189 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι το Συμβούλιο, στην απάντησή του σε μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας, ανέφερε ότι η απόφαση 2013/236 εντασσόταν στη συνήθη πρακτική που υιοθετήθηκε από το ξεκίνημα της κρίσης της ζώνης του ευρώ, δηλαδή να συνοδεύονται οι όροι βάσει των οποίων χορηγείται η χρηματοδοτική συνδρομή που έχει συμφωνηθεί με ΚΜΖΕ από αποφάσεις του Συμβουλίου οι οποίες εκδίδονται βάσει του άρθρου 136 ΣΛΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται έτσι η αντιστοιχία και η συνέπεια ανάμεσα στα δύο πεδία δράσης, το διακυβερνητικό και το ενωσιακό. Εξ αυτού συνήγαγε, στη σκέψη 191 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 190 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν διέθετε κανένα περιθώριο εκτίμησης ώστε να επανέλθει επί του ζητήματος της μετατροπής των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές.

115 Όπως ορθώς υποστηρίζει το Συμβούλιο, η συλλογιστική αυτή ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

116 Πράγματι, δεδομένου ότι η μόνη απαίτηση που διατυπώθηκε, κατά τρόπο γενικό, στο άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236 ήταν να διατηρήσουν οι κυπριακές αρχές σε ισχύ ή να συνεχίσουν να εφαρμόζουν το μέτρο της μετατροπής, χωρίς να προσδιορίζονται καθ' οιονδήποτε τρόπο οι ειδικοί όροι για την υλοποίηση της πράξης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο κακώς κατέληξε στο συμπέρασμα που εκτίθεται στις σκέψεις 183 έως 191 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 182 έως 190 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι κυπριακές αρχές δεν είχαν κανένα περιθώριο εκτίμησης όσον αφορά τον καθορισμό αυτών των όρων, ιδίως τον καθορισμό του αριθμού και της αξίας των μετοχών που έπρεπε να δοθούν στους καταθέτες της Τράπεζας Κύπρου έναντι των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων που τηρούσαν στην εν λόγω τράπεζα.

117 Επομένως, το εκτιθέμενο στις προαναφερθείσες σκέψεις των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων σκεπτικό ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ικανή να επιφέρει την αναίρεση των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, κατά το μέρος που με τις αποφάσεις αυτές απορρίπτονται οι προβληθείσες από το Συμβούλιο ενστάσεις απαραδέκτου σε σχέση με το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236.

118 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, οι ανταναιρέσεις πρέπει να γίνουν δεκτές.

Επί των αναιρέσεων οι οποίες ασκήθηκαν από τους αναιρεσείοντες στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P

119 Προς στήριξη των αιτήσεών τους αναιρέσεως οι αναιρεσείοντες προβάλλουν οκτώ λόγους.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

120 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι οι σκέψεις 115 έως 118, 127 και 132 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και οι σκέψεις 111 έως 114, 123 και 128 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ενέχουν σειρά σφαλμάτων ή παραμορφώνουν το περιεχόμενο αποδεικτικών στοιχείων, καθόσον με αυτές κρίθηκε, αφενός, ότι η δήλωση της Ευρωομάδας της 25ης Μαρτίου 2013 δεν απαιτούσε την έκδοση, από την Κυπριακή Δημοκρατία, των διαταγμάτων για τα οποία γίνεται λόγος στις σκέψεις 20 έως 24 της παρούσας απόφασης και, αφετέρου, ότι η συμφωνία μεταξύ των εκπροσώπων των ΚΜΖΕ, σύμφωνα με την οποία η ΔΧΣ επρόκειτο να χορηγηθεί στην Κυπριακή Δημοκρατία μόνον αν το εν λόγω κράτος λάμβανε τα προβλεπόμενα στα εν λόγω διατάγματα μέτρα (συμφωνία για την αιρεσιμότητα), συνήφθη από τους υπουργούς οικονομικών των ΚΖΜΕ υπό την ιδιότητα του μέλους του συμβουλίου διοικητών του ΕΜΣ και όχι του μέλους της Ευρωομάδας.

121 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή φρονούν ότι ο προαναφερθείς λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

122 Επισημαίνεται ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, όπως και οι επικρινόμενες με αυτόν εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, στηρίζονται στην παραδοχή που εκτίθεται στη σκέψη 113 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 109 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Ευρωομάδα είναι οντότητα της Ένωσης που ιδρύεται από τις Συνθήκες, της οποίας οι πράξεις και οι συμπεριφορές δύνανται να στοιχειοθετήσουν εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Όπως, όμως, προκύπτει από την εξέταση των αιτήσεων αναιρέσεως του Συμβουλίου στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P, η παραδοχή αυτή ενέχει πλάνη περί το δίκαιο. Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να ευδοκιμήσει.

Επί του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

123 Με τον δεύτερο, τον τρίτο και τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, οι οποίοι πρέπει να εξεταστούν από κοινού, οι αναιρεσείοντες προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ή σε πλάνη εκτιμήσεως και ότι, σε πλείονες περιπτώσεις, παραμόρφωσε το περιεχόμενο του από 21 Μαρτίου 2013 δελτίου Τύπου της ΕΚΤ, της διαπραγμάτευσης και της σύναψης του μνημονίου της 26ης Απριλίου 2013, των «εκτιμήσε[ων] της Επιτροπής ότι τα μέτρα που έλαβαν οι κυπριακές αρχές ήταν σύμφωνα με την αιρεσιμότητα», της έγκρισης, από την Επιτροπή και την ΕΚΤ, της καταβολής των διαφόρων δόσεων της ΔΧΣ στην Κυπριακή Δημοκρατία, των από 12 Απριλίου, 13 Μαΐου και 13 Σεπτεμβρίου 2013 δηλώσεων της Ευρωομάδας, καθώς και της απόφασης 2013/236.

124 Ειδικότερα, αμφισβητούν το κατά πόσον το Γενικό Δικαστήριο, μετά την ανάλυση των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων, μπορούσε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι αναιρεσίβλητοι δεν απαίτησαν από τις κυπριακές αρχές να λάβουν τα μέτρα που προβλέπονται στα μνημονευόμενα στις σκέψεις 20 έως 24 της παρούσας απόφασης διατάγματα, ιδίως καθόσον οι διάφορες πράξεις και συμπεριφορές των αναιρεσιβλήτων εντάσσονταν σε μια «αλληλουχία» στο πλαίσιο της οποίας καθεμία από αυτές τις πράξεις και συμπεριφορές αποτελούσε αναγκαία προϋπόθεση για τη διατήρηση σε ισχύ ή τη συνέχιση της εφαρμογής των μέτρων αυτών από την Κυπριακή Δημοκρατία και συνιστούσε συντονισμένη δράση των αναιρεσιβλήτων.

125 Επιπλέον, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι, δυνάμει του άρθρου 14.4 του πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη ΕΕ και στη Συνθήκη ΛΕΕ (στο εξής: καταστατικό της ΕΚΤ), η εξουσία του θεσμικού αυτού οργάνου να σταματήσει τον μηχανισμό ELA σημαίνει ότι η χορήγηση της στήριξης αυτής δεν εμπίπτει στις αποκλειστικές αρμοδιότητες των εθνικών κεντρικών τραπεζών, οπότε, με το από 21 Μαρτίου 2013 δελτίο Τύπου της ΕΚΤ, το εν λόγω θεσμικό όργανο απαίτησε από τις κυπριακές αρχές να λάβουν τα μνημονευόμενα στην προηγούμενη σκέψη μέτρα.

126 Οι αναιρεσίβλητοι αντικρούουν την επιχειρηματολογία των αναιρεσειόντων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

127 Από το άρθρο 256 ΣΛΕΕ, το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και το άρθρο 169 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της απόφασης της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αναιρετικό αίτημα. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, δεν πληροί την επιταγή αυτή αίτηση αναιρέσεως η οποία, χωρίς να περιέχει επιχειρηματολογία αποσκοπούσα ειδικώς στον προσδιορισμό της πλάνης περί το δίκαιο την οποία ενέχει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, περιορίζεται στην επανάληψη των λόγων και των επιχειρημάτων που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, μια τέτοια αίτηση αναιρέσεως αποτελεί στην πραγματικότητα αίτηση για απλή επανεξέταση του δικογράφου της προσφυγής που κατατέθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 4ης Ιουλίου 2000, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, C-352/98 P, EU:C:2000:361, σκέψη 35, καθώς και διάταξη της 27ης Μαΐου 2020, Paix et justice pour les juifs séfarades en Israël κατά Επιτροπής και Συμβουλίου της Ευρώπης, C-798/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:389, σκέψεις 10 και 11 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

128 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξακριβώνει τα πραγματικά περιστατικά ούτε, καταρχήν, να εξετάζει τα αποδεικτικά στοιχεία που δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με τα περιστατικά αυτά (πρβλ. αποφάσεις της 8ης Μαΐου 2003, T. Port κατά Επιτροπής,

C-122/01 P, EU:C:2003:259, σκέψη 27, καθώς και της 25ης Οκτωβρίου 2007, Κομνηνού κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-167/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:633, σκέψη 40). Η εκτίμηση των στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δεν αποτελεί, εκτός από την περίπτωση της παραμόρφωσης του περιεχομένου των στοιχείων αυτών, νομικό ζήτημα που να υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 28ης Μαΐου 1998, New Holland Ford κατά Επιτροπής, C-8/95 P, EU:C:1998:257, σκέψη 26).

129 Εν προκειμένω, επισημαίνεται, πρώτον, ότι, στο μέτρο που αφορά τις από 12 Απριλίου, 13 Μαΐου και 13 Σεπτεμβρίου 2013 δηλώσεις της Ευρωομάδας, η επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξαν οι αναιρεσείοντες στο πλαίσιο του δευτέρου, του τρίτου και του τετάρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής για τους λόγους που εκτίθενται στη σκέψη 122 της παρούσας απόφασης.

130 Δεύτερον, διαπιστώνεται ότι, υπό το πρόσχημα επιχειρηματολογίας η οποία στηρίζεται σε παραμόρφωση, από το Γενικό Δικαστήριο, των πραγματικών περιστατικών και του περιεχομένου των αποδεικτικών στοιχείων, ο δεύτερος, ο τρίτος, και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως συνίστανται κατ' ουσίαν σε επανάληψη της επιχειρηματολογίας που προέβαλαν οι αναιρεσείοντες ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία οι πράξεις και οι συμπεριφορές των αναιρεσιβλήτων εντάσσονται σε μια «αλληλουχία», και ως εκ τούτου οι λόγοι αυτοί αποσκοπούν στην εκ νέου εκτίμηση της επιχειρηματολογίας αυτής από το Δικαστήριο, πράγμα που δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητά του.

131 Τρίτον, στον βαθμό που η επιχειρηματολογία των αναιρεσειόντων αφορά τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη του μνημονίου της 26ης Απριλίου 2013 από την Επιτροπή, τις «εκτιμήσεις της Επιτροπής ότι τα μέτρα που έλαβαν οι κυπριακές αρχές ήταν σύμφωνα με την αιρεσιμότητα» και την έγκριση, από την Επιτροπή και την ΕΚΤ, της καταβολής των διαφόρων δόσεων του ΔΧΣ στην Κυπριακή Δημοκρατία, υπενθυμίζεται ότι, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 167 έως 169 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 166 έως 168 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τα καθήκοντα τα οποία ανατίθενται στην Επιτροπή και στην ΕΚΤ στο πλαίσιο της Συνθήκης για τον ΕΜΣ δεν συνεπάγονται καμία δική τους εξουσία λήψης αποφάσεων, οι δε δραστηριότητες που ασκούν τα δύο αυτά θεσμικά όργανα στο πλαίσιο της ίδιας Συνθήκης δεσμεύουν αποκλειστικώς τον ΕΜΣ (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

132 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι οι μνημονευόμενες στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης πράξεις δεν ήταν καταλογιστέες στην Επιτροπή και στην ΕΚΤ, αλλά στον ΕΜΣ, χωρίς να προδικάσει, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 201 έως 204 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και από τις σκέψεις 200 έως 203 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το ζήτημα αν, στο πλαίσιο της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και σύναψης του μνημονίου της 26ης Απριλίου 2013 ή στο πλαίσιο της εποπτείας της εφαρμογής των ληφθέντων από τις κυπριακές αρχές μέτρων, η Επιτροπή και η ΕΚΤ υιοθέτησαν παράνομες συμπεριφορές σε σχέση με την εξακρίβωση της τήρησης του δικαίου της Ένωσης, οι οποίες είναι ικανές να στοιχειοθετήσουν την εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης.

133 Τέταρτον, όσον αφορά την επίκληση του άρθρου 14.4 του καταστατικού της ΕΚΤ προκειμένου να αποδειχθεί ότι, στο πλαίσιο το μηχανισμού χορήγησης ELA, η ΕΚΤ απαίτησε από τις κυπριακές αρχές τη λήψη των μνημονευόμενων στη σκέψη 124 της παρούσας απόφασης μέτρων, επισημαίνεται ότι το επιχείρημα αυτό απλώς επαναλαμβάνει επιχειρηματολογία αναπτυχθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε κατόπιν ενδελεχούς εξέτασής της στις σκέψεις 134 έως 155 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 130 έως 151 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 127 της παρούσας απόφασης, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

134 Πέμπτον, όσον αφορά την απόφαση 2013/236 και, ειδικότερα, την προβλεπόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης αυτής ενσωμάτωση της Λαϊκής στην Τράπεζα Κύπρου, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας, στη σκέψη 178 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 177 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η διάταξη αυτή δεν συγκεκριμενοποιεί τους ειδικούς όρους για την εφαρμογή του ως άνω μέτρου, οπότε οι κυπριακές αρχές διέθεταν, κατ' ελάχιστον, σημαντικό περιθώριο εκτίμησης όσον αφορά τον καθορισμό των όρων αυτών.

135 Κατόπιν των ανωτέρω, ο δεύτερος, ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

136 Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε, στη σκέψη 218 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 217 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι αγωγές τους, κατά το μέρος που αφορούσαν τη διάσωση της Λαϊκής με ίδια μέσα, ήταν απαράδεκτες διότι οι νυν αναιρεσείοντες είχαν απλώς υποστηρίξει συναφώς ότι είχε επέλθει «διαγραφή» των μετοχών της τράπεζας αυτής χωρίς οικονομικό αντιστάθμισμα ή «εκμηδενισμός» της οικονομικής αξίας τους, χωρίς, ωστόσο, προσδιορίσουν κάποια σχέση του παράνομου, κατ' αυτούς, χαρακτήρα της απόφασης 2013/236 και της προβληθείσας ζημίας ούτε να αποσαφηνίσουν με ποιον τρόπο ενεπλάκη το Συμβούλιο στην πρόκληση της ζημίας αυτής.

137 Καταρχάς, από το παράρτημα της δήλωσης της Ευρωομάδας της 25ης Μαρτίου 2013 και από την αιτιολογική σκέψη 5 της απόφασης 2013/236 προκύπτει σαφώς ότι οι μέτοχοι της Λαϊκής υποχρεώθηκαν να αναλάβουν το βάρος της χρηματοδότησης για τη διάσωση του ιδρύματος αυτού, επιβάρυνση που συνιστά διάσωση με ίδια μέσα.

138 Οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν, εν συνεχεία, ότι η αιτιολογία που παραθέτει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 218 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 217 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης έρχεται σε αντίθεση με το γεγονός ότι, στη σκέψη 506 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 505 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο αναφέρθηκε στη «διάσωση των επηρεαζόμενων τραπεζών με ίδια μέσα».

139 Η Επιτροπή αντικρούει την επιχειρηματολογία των αναιρεσειόντων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

140 Όσον αφορά, καταρχάς, το επιχείρημα των αναιρεσειόντων σχετικά με το περιεχόμενο του παραρτήματος της δήλωσης της Ευρωομάδας της 25ης Μαρτίου 2013, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές για τους λόγους που εκτίθενται στη σκέψη 122 της παρούσας απόφασης.

141 Όσον αφορά, εν συνεχεία, την αιτιολογική σκέψη 5 της απόφασης 2013/236, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αναιρεσείοντες, οι οποίοι δεν προβάλλουν καμία πλημμέλεια παραμόρφωσης όσον αφορά το στοιχείο αυτό, αποσκοπούν στην πραγματικότητα στην εκ νέου εκτίμηση της εν λόγω αιτιολογικής σκέψης, πράγμα το οποίο, όπως προκύπτει από τη νομολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 127 και 128 της παρούσας απόφασης, δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

142 Τέλος, όσον αφορά την προβαλλόμενη από τους αναιρεσείοντες αντίφαση στο σκεπτικό των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, υπενθυμίζεται ότι το ζήτημα αν η αιτιολογία απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου είναι αντιφατική αποτελεί νομικό ζήτημα, το οποίο μπορεί, ως τέτοιο, να προβληθεί στο

πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland κατά Επιτροπής, C-385/07 P, EU:C:2009:456, σκέψη 71 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

143 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, δεν υφίσταται καμία αντίφαση μεταξύ της σκέψης 218 και της σκέψης 506 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ούτε μεταξύ της σκέψης 217 και της σκέψης 505 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναίρεση των αποφάσεων αυτών.

144 Συγκεκριμένα, αφενός, από τη σκέψη 218 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και από τη σκέψη 217 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι τα μνημονευόμενα στις σκέψεις 20 έως 24 της παρούσας απόφασης διατάγματα δεν προέβλεπαν την υπαγωγή των μετοχών της Λαϊκής σε μέτρο διάσωσης με ίδια μέσα. Οι αναιρεσείοντες δεν αμφισβητούν, ωστόσο, ότι τα προαναφερθέντα διατάγματα προέβλεπαν μόνον την πώληση των εγκατεστημένων στην Ελλάδα υποκαταστημάτων της Λαϊκής, τη μεταβίβαση ορισμένων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Λαϊκής προς την Τράπεζα Κύπρου, καθώς και τη μεταβίβαση του 18 % του νέου μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Κύπρου στη Λαϊκή και ότι, ως εκ τούτου, δεν προέβλεπαν κανένα μέτρο διάσωσης με ίδια μέσα όσον αφορά τους μετόχους της Λαϊκής. Αφετέρου, στη σκέψη 506 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 505 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης εκτίθεται ότι, σύμφωνα με έκθεση που κατήρτισε το ΔΝΤ τον Μάιο του 2013, η ανάγκη διάκρισης των φερέγγυων τραπεζών από τις αφερέγγυες συγκαταλεγόταν στους λόγους για τους οποίους το μέτρο διάσωσης της Λαϊκής και της Τράπεζας Κύπρου είχε προτιμηθεί έναντι του μέτρου της έκτακτης εισφοράς επί των καταθέσεων, εξασφαλισμένων και μη, σε όλες τις κυπριακές τράπεζες. Επομένως, η γενική αυτή διαπίστωση δεν σχετίζεται ειδικώς με τα εν λόγω διατάγματα, όπως εξετάστηκαν αναλυτικά από το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 218 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 217 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οπότε δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι η συλλογιστική του ενέχει οποιαδήποτε αντίφαση.

145 Εν πάση περιπτώσει, η επιχειρηματολογία των αναιρεσειόντων δεν είναι ικανή να ανατρέψει τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 218 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 217 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι στις πρωτοδίκως ασκηθείσες αγωγές δεν διευκρινίζεται ο τρόπος με τον οποίο το Συμβούλιο ενεπλάκη, μέσω της έκδοσης της απόφασης 2013/236, στην επέλευση της ζημίας που υπέστησαν οι μέτοχοι της Λαϊκής.

146 Συνεπώς, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

147 Με τον έκτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος διαρθρώνεται σε τρία σκέλη, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δεν δέχθηκε ότι υπήρξε προσβολή του δικαιώματός τους ιδιοκτησίας δυνάμενη να καταλογιστεί σε πράξεις και συμπεριφορές των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

148 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του έκτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο αφορά την ανάληψη από την Τράπεζα Κύπρου των εξασφαλισμένων καταθέσεων της Λαϊκής και τη διατήρηση των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων στη Λαϊκή, τη μετατροπή του 37,5 % των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές καθώς και το προσωρινό πάγωμα άλλου μέρους αυτών των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων, οι αναιρεσείοντες επισημαίνουν, καταρχάς, ότι το Δικαστήριο, με

την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ (C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701), εξέτασε μόνον τα σημεία 1.23 έως 1.27 του μνημονίου της 26ης Απριλίου 2013.

149 Ακολούθως, οι αναιρεσείοντες αμφισβητούν την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 285 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 284 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι περιορισμοί του δικαιώματος ιδιοκτησίας προβλέπονταν από τον νόμο, παρότι, όπως υποστηρίζουν, πρώτον, κατά τη λήψη των επίμαχων μέτρων, η Ένωση δεν είχε την εξουσία να επιβάλει οποιαδήποτε διάσωση με ίδια μέσα ή εξυγίανση των οικείων τραπεζών. Δεύτερον, ο νόμος της 22ας Μαρτίου 2013 θεσπίστηκε αποκλειστικώς υπό την εξαιρετική πίεση που ασκούσαν οι αναιρεσίβλητοι στις κυπριακές αρχές, όπως τούτο προκύπτει από το περιεχόμενο του συγκεκριμένου νόμου, το οποίο είχε υπαγορευτεί από την Επιτροπή, και από την ημερομηνία θέσπισής του, ήτοι την επομένη της ημέρας κατά την οποία η ΕΚΤ αποφάσισε να διακόψει τον μηχανισμό ELA. Επομένως, δεν πληρούται το κριτήριο της ποιότητας της νομοθεσίας περί του οποίου γίνεται λόγος στο άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη. Τρίτον, αντιθέτως προς την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 276 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 275 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ο νόμος της 22ας Μαρτίου 2013 δεν προβλέπει πραγματικές εγγυήσεις για τους πιστωτές και τους μετόχους των οικείων τραπεζών ούτε διασφαλίζει τον σεβασμό του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο και παραμόρφωσε το περιεχόμενο των αποδεικτικών στοιχείων καθόσον έκρινε, στη σκέψη 282 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 281 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η εφαρμογή διαδικασίας προηγούμενης διαβούλευσης δεν ήταν δυνατή λόγω του επείγοντος της κατάστασης.

150 Τέλος, οι αναιρεσείοντες εκτιμούν ότι τα επίμαχα μέτρα παραβίασαν την αρχή της αναλογικότητας, καθόσον θα μπορούσαν να είχαν ληφθεί άλλα, λιγότερο επαχθή μέτρα. Συναφώς, διευκρινίζουν, κατά πρώτον, ότι το γεγονός ότι η εισφορά επί των τραπεζικών καταθέσεων απορρίφθηκε από την κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων δεν δικαιολογούσε την επιβολή περισσότερο περιοριστικού μέτρου. Κατά δεύτερον, η περίπτωση της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι απολύτως συγκρίσιμη με εκείνη των λοιπών ΚΜΖΕ που ζήτησαν χρηματοδοτική συνδρομή. Κατά τρίτον, οι αναιρεσείοντες υπενθυμίζουν ότι το Δικαστήριο έχει επιβεβαιώσει, με την απόφαση της 16ης Ιουνίου 2015, Gauweiler κ.λπ. (C-62/14, EU:C:2015:400), ότι η ΕΚΤ έχει στη διάθεσή της ένα ευρύ φάσμα επιλογών προκειμένου να αποκλιμακώσει τις εντάσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές, να διασφαλίσει τη σταθερότητα του ευρώ και να προωθήσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Κατά τέταρτον, ο μη προοδευτικός χαρακτήρας της απομείωσης των καταθέσεων άνω των 100 000 ευρώ δεν συμβιβάζεται με την αρχή της αναλογικότητας.

151 Με το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο αφορά τη μείωση της ονομαστικής αξίας των κοινών μετοχών της Τράπεζας Κύπρου από ένα ευρώ σε ένα εκατοστό του ευρώ και την πώληση των ελληνικών υποκαταστημάτων, οι αναιρεσείοντες παραπέμπουν στην επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξαν στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του λόγου αυτού. Επιπλέον, υποστηρίζουν ότι η πώληση των ελληνικών υποκαταστημάτων δεν πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο ανοικτής, διαφανούς και αμερόληπτης διαδικασίας.

152 Προς στήριξη του τρίτου σκέλους του έκτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι η συμπεριφορά της ΕΚΤ όσον αφορά τον μηχανισμό ELA δεν συνιστούσε πρόδηλη παράβαση του άρθρου 14.4 του καταστατικού της ΕΚΤ, καθώς και παραβίαση της αρχής της χρηστής διοίκησης και των επιταγών περί επιείκειας και συνέπειας. Οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι, κατά πρώτον, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 377 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 376 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η ΕΚΤ απαίτησε τη λήψη των μέτρων για τα οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 124 της παρούσας απόφασης, όπως προκύπτει από την επιχειρηματολογία που ανέπτυξαν στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου αναιρέσεως. Κατά δεύτερον, η συμπεριφορά του εν λόγω θεσμικού οργάνου είναι παράνομη στο μέτρο που, λόγω του ευρέος περιθωρίου εκτίμησης που έχει

στη διάθεσή του για να αποφασίσει αν μια τράπεζα είναι φερέγγυα και για να της χορηγήσει κατ' αυτόν τον τρόπο την ELA, ενήργησε στο πλαίσιο διαδικασίας λήψης αποφάσεων αντίθετης προς το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη. Κατά τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα, στη σκέψη 400 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 399 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το από 21 Μαρτίου 2013 δελτίο Τύπου της ΕΚΤ ήταν αιτιολογημένο, καθόσον παρείχε στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να κατανοήσουν την αιτιολογία της απόφασης που εξέδωσε την ίδια ημέρα το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ.

153 Οι αναιρεσίβλητοι αντικρούουν την επιχειρηματολογία των αναιρεσειόντων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

154 Προκαταρκτικώς, όπως ορθώς υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 254 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 253 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το δικαίωμα ιδιοκτησίας το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη δεν αποτελεί απόλυτο προνόμιο (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701, σκέψη 69).

155 Κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται με τον Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών, επιτρέπεται δε να επιβάλλονται περιορισμοί, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων (απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψη 101).

156 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας, στη σκέψη 261 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 260 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η εκτίμηση του Δικαστηρίου στις σκέψεις 73 και 74 της απόφασης της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ (C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701), σχετικά με την πρώτη σειρά των εκτιθέμενων στα σημεία 1.23 έως 1.27 του μνημονίου της 26ης Απριλίου 2013 μέτρων, ασκούσε εν προκειμένω επιρροή.

157 Εν πάση περιπτώσει, όσον αφορά, πρώτον, την αιτίαση ότι οι περιορισμοί του δικαιώματός τους ιδιοκτησίας δεν προβλέπονταν από τον νόμο και, ειδικότερα, το επιχείρημα των αναιρεσειόντων ότι, κατά τη λήψη των διαλαμβανόμενων στη σκέψη 124 της παρούσας απόφασης μέτρων, η Ένωση δεν μπορούσε να απαιτήσει τη διάσωση με ίδια μέσα ή την εξυγίανση των οικείων τραπεζών, διαπιστώνεται, αφενός, ότι, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 284 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 283 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το γεγονός ότι δεν υπήρχαν, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, ενωσιακά μέτρα εναρμόνισης σε σχέση με τη διάσωση των τραπεζών με ίδια μέσα επ' ουδενί σημαίνει ότι απαγορευόταν στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα διάσωσης με ίδια μέσα, η δε λήψη τέτοιων μέτρων δεν μπορεί πάντως να στοιχειοθετήσει εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης. Αφετέρου, όσον αφορά το καθεστώς τραπεζικής εξυγίανσης, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε επί του αν το δίκαιο της Ένωσης μπορούσε να αποτελέσει, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, τη νομική βάση του εν λόγω καθεστώτος, το επιχείρημα των αναιρεσειόντων επ' αυτού του θέματος πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές.

158 Επιπλέον, στο μέτρο που οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι οι αναιρεσίβλητοι άσκησαν εξαιρετική πίεση στις κυπριακές αρχές ώστε αυτές να θεσπίσουν τον νόμο της 22ας Μαρτίου 2013, ότι δεν πληρούται το κριτήριο της ποιότητας της νομοθεσίας περί του οποίου γίνεται λόγος στο άρθρο 52,

παράγραφος 1, του Χάρτη και ότι ο εν λόγω νόμος δεν παρείχε ούτε εχέγγυα υπέρ των πιστωτών και των μετόχων των οικείων τραπεζών ούτε αποτελεσματική δικαστική προστασία, διαπιστώνεται ότι οι αναιρεσείοντες στην πραγματικότητα ζητούν με την επιχειρηματολογία τους να προβεί το Δικαστήριο σε νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, χωρίς να αποδεικνύουν ότι, στο πλαίσιο της εκτίμησης στην οποία προέβη με τις σκέψεις 274 έως 281 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και τις σκέψεις 273 έως 280 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε το περιεχόμενο των εν λόγω πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων. Όπως, όμως, προκύπτει από την παρατιθέμενη στις σκέψεις 127 και 128 της παρούσας απόφασης νομολογία, τα επιχειρήματα αυτά δεν προβάλλονται παραδεκτώς στο στάδιο της αναιρέσεως.

159 Όσον αφορά το επιχείρημα των αναιρεσειόντων ότι, αντιθέτως προς την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 282 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 281 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ήταν δυνατή η διεξαγωγή προηγούμενης διαβούλευσης με τους καταθέτες και τους μετόχους των οικείων τραπεζών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς στήριξε τη συλλογιστική που αναπτύσσει με τις εν λόγω σκέψεις των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων στην απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Ιουλίου 2016, Ματατάς κ.λπ. κατά Ελλάδας (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614), από την οποία προκύπτει ότι η απαίτηση να προβλέπεται από τον νόμο κάθε περιορισμός στο δικαίωμα ιδιοκτησίας δεν σημαίνει ότι έπρεπε να προηγηθεί της θέσπισης του νόμου αυτού διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, ιδίως όταν μια τέτοια προηγούμενη διαβούλευση αναπόφευκτα θα καθυστερούσε την εφαρμογή των μέτρων για την αποτροπή της κατάρρευσης των οικείων τραπεζών.

160 Δεύτερον, όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, υπενθυμίζεται ότι η αρχή αυτή απαιτεί να είναι τα προβλεπόμενα από διάταξη του δικαίου της Ένωσης μέσα πρόσφορα για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκονται με την οικεία ρύθμιση και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών αυτών μέτρο (απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψη 102 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

161 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο κατ' αρχάς, έλαβε υπόψη, στη σκέψη 255 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 254 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τον επιδιωκόμενο με τις πράξεις και τις συμπεριφορές των αναιρεσιβλήτων σκοπό γενικού συμφέροντος ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της σταθερότητας του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος και της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της.

162 Εν συνεχεία, στις σκέψεις 302 έως 313 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 301 έως 312 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, εξέτασε τα επιχειρήματα με τα οποία οι αναιρεσείοντες αμφισβήτησαν την αδυναμία λήψης λιγότερο επαχθών μέτρων για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη την εκ μέρους της κυπριακής Βουλής των Αντιπροσώπων απόρριψη, στις 19 Μαρτίου 2013, της θέσπισης εισφοράς επί του συνόλου των τραπεζικών καταθέσεων, τα μειονεκτήματα ή την ανυπαρξία διαθέσιμων εναλλακτικών λύσεων κατά τα εκτιθέμενα στο σημείο 11 της έκθεσης του ΔΝΤ του μηνός Μαΐου 2013, τις σημαντικές ζημίες που θα προκαλούσε, τόσο για τους φορολογουμένους όσο και για τους καταθέτες, η έξοδος της Κυπριακής Δημοκρατίας από τη ζώνη του ευρώ και τις αδυναμίες ενός προοδευτικού συστήματος απομείωσης, όπως το προταθέν από τους αναιρεσείοντες, το οποίο θα ελάμβανε υπόψη το μέγεθος των καταθέσεων που τηρούνταν στις οικείες τράπεζες.

163 Τέλος, στις σκέψεις 311 και 312 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και στις σκέψεις 310 και 311 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τη σύγκριση της κατάστασης στην οποία βρισκόταν η Κυπριακή Δημοκρατία με εκείνης άλλων ΚΜΖΕ τα οποία είχαν λάβει χρηματοδοτική συνδρομή με το σκεπτικό ότι ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Κυπριακής Δημοκρατίας είχε υπερβολικές διαστάσεις σε σχέση με το μέγεθος της οικονομίας της.

164 Από τις επιστάμενες διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου προκύπτει ότι το δικαστήριο αυτό δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτίμησης ούτε παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας κρίνοντας ότι οι εναλλακτικές επιλογές της ανακεφαλαιοποίησης των εμπλεκόμενων τραπεζών δεν θα ήταν λιγότερο επαχθείς σε σύγκριση με τα μέτρα που ελήφθησαν και ότι, ελλείψει ανακεφαλαιοποίησης, οι οικείες τράπεζες θα διέτρεχαν τον κίνδυνο να παύσουν τις εργασίες τους και θα απειλούνταν με άτακτη πτώχευση, η οποία θα μπορούσε να λάβει συστημικό χαρακτήρα σε περίπτωση γρήγορης μετάδοσης σε άλλα κράτη μέλη ή ακόμη και στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος της ζώνης του ευρώ.

165 Επομένως, το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

166 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, διαπιστώνεται, αφενός, ότι οι αναιρεσείοντες περιορίζονται σε απλή και γενική παραπομπή στην επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξαν στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του ίδιου λόγου αναιρέσεως. Επομένως, για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 156 έως 165 της παρούσας απόφασης, η επιχειρηματολογία τους δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

167 Αφετέρου, όσον αφορά την αιτίαση ότι η πώληση των ελληνικών υποκαταστημάτων δεν αποτέλεσε αντικείμενο ανοικτής, διαφανούς και χωρίς δυσμενείς διακρίσεις διαδικασίας, οι αναιρεσείοντες παραπέμπουν απλώς στα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προσκόμισαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου χωρίς να επισημάνουν ποια από τα στοιχεία αυτά παραμορφώθηκαν. Σύμφωνα, όμως, με τη νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 128 της παρούσας απόφασης, μια τέτοια αιτίαση εκφεύγει της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου στο στάδιο της αναιρετικής διαδικασίας.

168 Ως εκ τούτου, το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

169 Όσον αφορά το τρίτο σκέλος του υπό εξέταση λόγου αναιρέσεως και δη τα επιχειρήματα με τα οποία οι αναιρεσείοντες αμφισβητούν, αφενός, το ότι η λήψη των μέτρων που διαλαμβάνονται στη σκέψη 124 της παρούσας απόφασης δεν απαιτήθηκε ούτε από το δελτίο Τύπου της ΕΚΤ της 21ης Μαρτίου 2013 ούτε από την απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ της ίδιας ημέρας, και, αφετέρου, τη νομιμότητα της συμπεριφοράς της ΕΚΤ στο πλαίσιο του μηχανισμού ELA, επισημαίνεται ότι οι αναιρεσείοντες παραπέμπουν στην επιχειρηματολογία τους κατά την ανάπτυξη του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, η οποία, όπως εκτίθεται στη σκέψη 133 της εν λόγω απόφασης, περιορίζεται σε αναπαραγωγή των επιχειρημάτων που προέβαλαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με τον ρόλο της ΕΚΤ στο ως άνω πλαίσιο και απορρίφθηκε ως απαράδεκτη, με βάση τη μνημονευόμενη στη σκέψη 127 της ίδιας απόφασης νομολογία.

170 Όσον αφορά, εξάλλου, την επιχειρηματολογία των αναιρεσειόντων που αντλείται από έλλειψη αιτιολογίας από την οποία υποστήριξαν ότι έπασχε το δελτίο Τύπου της ΕΚΤ της 21ης Μαρτίου 2013, αρκεί να επισημανθεί ότι η επιχειρηματολογία αυτή αποσκοπεί στην αμφισβήτηση του σκεπτικού που παρατίθεται στη σκέψη 400 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 399 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, από όπου προκύπτει ότι, «[κ]ατά συνέπεια, εν πάση περιπτώσει, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης περίπτωσης, η διατύπωση του δελτίου [Τύπου της ΕΚΤ] της 21ης Μαρτίου 2013, καίτοι λακωνική, έδινε στους ενάγοντες τη δυνατότητα να κατανοήσουν, λαμβανομένων ιδίως υπόψη του όλου πλαισίου, των εφαρμοστέων νομικών κανόνων και των δηλώσεων του προέδρου της ΕΚΤ κατά τη συνέντευξη Τύπου της 4ης Απριλίου 2013, ότι η αφερεγγυότητα των επηρεαζόμενων τραπεζών ελλείψει κατάλληλου προγράμματος προσαρμογής αποτελούσε εμπόδιο στη διατήρηση του ELA στο ίδιο επίπεδο». Επομένως, το σκεπτικό αυτό έχει επάλληλο χαρακτήρα έναντι των σκέψεων 397 έως 399 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και των σκέψεων 396 έως 398 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

171 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα επιχειρήματα που στρέφονται κατά επαλλήλως παρατιθέμενου μέρους του σκεπτικού απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου δεν επισύρουν την αναίρεση της απόφασης αυτής και είναι, ως εκ τούτου, αλυσιτελή (απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2015, Επιτροπή κατά IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

172 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η απόρριψη του τρίτου σκέλους του έκτου λόγου αναιρέσεως καθώς και του λόγου αυτού στο σύνολό του.

Επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

173 Με τον έβδομο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι οι πράξεις και οι συμπεριφορές των αναιρεσιβλήτων δεν παραβίασαν την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

174 Πρώτον, υποστηρίζουν ότι η από 11 Φεβρουαρίου 2013 επιστολή την οποία απηύθυνε ο διευθυντής του γραφείου του διοικητή της ΚΤΚ στους εκτελεστικούς διευθυντές της Λαϊκής και της Τράπεζας Κύπρου παρείχε σαφείς, ακριβείς και ανεπιφύλακτες διαβεβαιώσεις ότι τα δικαιώματα των καταθετών δεν επρόκειτο να περιοριστούν και ότι οι διαβεβαιώσεις αυτές δέσμευαν το Ευρωσύστημα.

175 Δεύτερον, η δέσμευση της Ευρωομάδας της 21ης Ιανουαρίου 2013 να χορηγήσει τη ΔΧΣ στην Κυπριακή Δημοκρατία με βάση την πολιτική συμφωνία που είχε επιτευχθεί τον Νοέμβριο του 2012 δημιούργησε στους καταθέτες των οικείων τραπεζών την πεποίθηση ότι δεν θα ήταν αναγκαία η διάσωση με ίδια μέσα.

176 Τέλος, τρίτον, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι η χορήγηση χρηματοπιστωτικής συνδρομής σε άλλα ΚΜΖΕ, ήτοι στην Ιρλανδία, την Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας και την Πορτογαλική Δημοκρατία, δεν είχε εξαρτηθεί από τη λήψη μέτρων διάσωσης με ίδια μέσα, επικαλούνται δε το γεγονός ότι η ΕΚΤ επέτρεψε τη λειτουργία του μηχανισμού ELA για παρατεταμένο χρονικό διάστημα. Συναφώς επισημαίνουν ότι η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου παραπομπή στην απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ. (C-526/14, EU:C:2016:570), είναι αλυσιτελής καθόσον η απόφαση αυτή αφορούσε τη συμπεριφορά την οποία υιοθέτησε η Επιτροπή με βάση τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες προβλέπουν σαφώς καθορισμένο νομικό πλαίσιο και απονέμουν σαφείς αρμοδιότητες στο θεσμικό αυτό όργανο.

177 Η Επιτροπή αντικρούει το σύνολο των ανωτέρω επιχειρημάτων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

178 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δικαιούται να επικαλεστεί κάθε ιδιώτης στον οποίον ένα θεσμικό όργανο της Ένωσης δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες, παρέχοντάς του συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις. Αντιθέτως, ουδείς δύναται να επικαλεσθεί παραβίαση της αρχής αυτής ελλείψει τέτοιων διαβεβαιώσεων (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, Pappalardo κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-350/16 P, EU:C:2017:672, σκέψη 39, καθώς και της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψη 57).

179 Εν προκειμένω, όμως, όσον αφορά, αφενός, τις αιτιάσεις που αντλούνται από το ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε ότι δεν μπορούσε να συναχθεί δικαιολογημένη εμπιστοσύνη τόσο από την επιστολή της 11ης Φεβρουαρίου 2013 που απηύθυνε ο διευθυντής του γραφείου του διοικητή της

ΚΤΚ στους εκτελεστικούς διευθυντές των οικείων τραπεζών όσο και από τη δέσμευση της Ευρωομάδας της 21ης Ιανουαρίου 2013 να χορηγήσει τη ΔΧΣ στην Κυπριακή Δημοκρατία, διαπιστώνεται ότι, με τις αιτιάσεις αυτές, οι αναιρεσείοντες περιορίζονται στην επανάληψη επιχειρημάτων που είχαν ήδη προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και κατ' ουσίαν ζητούν από το Δικαστήριο να αποφανθεί εκ νέου ως προς ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία, χωρίς να επικαλεστούν οποιαδήποτε παραμόρφωση του περιεχομένου τους από το Γενικό Δικαστήριο. Επομένως, οι αιτιάσεις αυτές πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτες, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 127 και 128 της παρούσας απόφασης.

180 Αφετέρου, οι αναιρεσείοντες δεν μπορούν να προσάψουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 432 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 431 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στηρίχθηκε στην απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ. (C-526/14, EU:C:2016:570), προκειμένου να αποφανθεί ότι το γεγονός και μόνον ότι, κατά τα προγενέστερα στάδια της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, η χορήγηση χρηματοπιστωτικής συνδρομής δεν είχε εξαρτηθεί από τη λήψη μέτρων παρόμοιων με εκείνα που διαλαμβάνονται στη σκέψη 124 της παρούσας απόφασης δεν μπορεί, αυτό καθεαυτό, να θεωρηθεί ως συγκεκριμένη, ανεπιφύλακτη και συγκλίνουσα διαβεβαίωση, ικανή να δημιουργήσει στους μετόχους, τους ομολογιούχους πιστωτές και τους καταθέτες των οικείων τραπεζών δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι το ίδιο θα συνέβαινε και στην περίπτωση της χορήγησης χρηματοπιστωτικής συνδρομής στην Κυπριακή Δημοκρατία.

181 Συγκεκριμένα, μολονότι η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση όντως διαφέρει από την πραγματική κατάσταση των υπό κρίση υποθέσεων, γεγονός παραμένει ότι εξακολουθεί να είναι έγκυρη και δύναται να εφαρμοστεί κατ' αναλογία στις υπό εξέταση υποθέσεις η διαπίστωση του Δικαστηρίου, στη σκέψη 65 της εν λόγω απόφασης, κατά την οποία το γεγονός ότι οι πιστωτές των οικείων τραπεζών με μειωμένη εξασφάλιση –δηλαδή οι πιστωτές που ικανοποιούνται μετά τους κατόχους ομολογιών αλλά πριν από τους μετόχους σε περίπτωση αφερεγγυότητας ή εκκαθάρισης της εκδούσας οντότητας– δεν είχαν κληθεί να συμβάλουν στη διάσωση των πιστωτικών ιδρυμάτων κατά τα πρώτα στάδια της διεθνούς οικονομικής κρίσης δεν ήταν ικανό να δημιουργήσει στους μετόχους και τους πιστωτές με μειωμένη εξασφάλιση δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι δεν επρόκειτο να τους επιβληθούν μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων στο μέλλον. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η διαπίστωση αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της σκέψης 66 της ίδιας απόφασης με την οποία το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, καίτοι η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης περιλαμβάνεται στις θεμελιώδεις αρχές της Ένωσης, οι επιχειρηματίες δεν μπορούν δικαιολογημένα να τρέφουν προσδοκίες για τη διατήρηση μιας υφισταμένης κατάστασης η οποία μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο της άσκησης της εξουσίας εκτίμησης που διαθέτουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, ιδίως, σε τομέα διαρκώς προσαρμοζόμενο στις μεταβαλλόμενες οικονομικές καταστάσεις.

182 Επομένως, το γεγονός ότι, όπως υποστηρίζουν οι αναιρεσείοντες, η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ. (C-526/14, EU:C:2016:570), αφορούσε μόνον τη συμπεριφορά της Επιτροπής στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται στον τραπεζικό τομέα είναι, προφανώς, άνευ σημασίας όσον αφορά τη λυσιτέλεια της συλλογιστικής που αναπτύσσει το Δικαστήριο στο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων, καθόσον οι υποθέσεις αυτές επίσης εντάσσονται στο πλαίσιο των συνθηκών χρηματοπιστωτικής κρίσης και άπτονται της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής που απαιτεί διαρκή προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες οικονομικές καταστάσεις.

183 Κατά συνέπεια, ο έβδομος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του ογδόου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

184 Με τον όγδοο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι δεν παραβιάστηκε η αρχή της ίσης μεταχείρισης λόγω των πράξεων και των συμπεριφορών των αναιρεσιβλήτων.

185 Πρώτον, υποστηρίζουν ότι οι μέτοχοι και οι μη εξασφαλισμένοι καταθέτες της Λαϊκής και της Τράπεζας Κύπρου περιήλθαν σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τον πιστωτή της Λαϊκής του οποίου οι απαιτήσεις ανάγονται στον μηχανισμό ELA, δηλαδή την ΚΤΚ. Ειδικότερα, κατά τους αναιρεσείοντες, η αναγόμενη στον μηχανισμό ELA απαίτηση είναι απόρροια της παράνομης συμπεριφοράς των αναιρεσιβλήτων, δεδομένου ότι η ΕΚΤ επέτρεψε επί πολλά έτη τη γενναιόδωρη χορήγηση ELA και απαίτησε την ταχεία επιστροφή της με βάση την από 21 Μαρτίου 2013 παράνομη απόφασή της. Επιπλέον, οι αναιρεσείοντες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 449 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 448 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στήριξε τη συλλογιστική του στις αποφάσεις της 7ης Οκτωβρίου 2015, Accorinti κ.λπ. κατά ΕΚΤ (T-79/13, EU:T:2015:756, σκέψη 92), καθώς και της 24ης Ιανουαρίου 2017, Nausicaa Anadyomène και Banque d'escompte κατά ΕΚΤ (T-749/15, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:21, σκέψεις 108 και 109), μολονότι οι αποφάσεις αυτές αφορούσαν την αγορά κρατικών χρεογράφων και όχι τραπεζικές καταθέσεις.

186 Δεύτερον, οι αναιρεσείοντες θεωρούν ότι υπέστησαν έμμεση δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας σε σχέση με τους καταθέτες των ελληνικών υποκαταστημάτων. Ειδικότερα, καταρχάς, η διάκριση αυτή αντιβαίνει στην ελευθερία εγκατάστασης. Ακολούθως, η ύπαρξη αόριστου κινδύνου περί πρόκλησης μαζικών αναλήψεων των καταθέσεων στην Ελλάδα λόγω της απομείωσης των καταθέσεων που τηρούνταν στα ελληνικά υποκαταστήματα δεν μπορεί να δικαιολογήσει μεταχείριση ενέχουσα δυσμενή διάκριση. Τέλος, η υποστήριξη που παρέσχε η Ευρωομάδα στον PSI παρά τον κίνδυνο μετάδοσης στη Λαϊκή και την Τράπεζα Κύπρου αποδεικνύει ότι οι αναιρεσείοντες υπέστησαν δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους καταθέτες και τους μετόχους των ελληνικών τραπεζών.

187 Οι αναιρεσείοντες προβάλλουν, τρίτον, ότι υπέστησαν δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους καταθέτες των οποίων οι καταθέσεις δεν υπερέβαιναν τα 100 000 ευρώ. Καταρχάς, υποστηρίζουν ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει κρίνει ότι δεν είναι δίκαιο να χρησιμοποιείται το όριο των 100 000 ευρώ ως παράγοντας διαφοροποίησης όσον αφορά την επιβολή απομείωσης της αξίας χρεογράφων (απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Ιουλίου 2016, Ματατάς κ.λπ. κατά Ελλάδας, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614 § 137), πράγμα που ισχύει και για τις καταθέσεις. Περαιτέρω, η διαφοροποίηση στην οποία προβαίνει η οδηγία 94/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ 1994, L 135, σ. 5), μεταξύ των καταθέσεων κάτω των 100 000 ευρώ και εκείνων άνω του ποσού αυτού δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι δεν παρασχέθηκε στους αναιρεσείοντες η δυνατότητα να απαιτήσουν την εξόφληση απαιτήσεων αναγόμενων σε καταθέσεις άνω των 100 000 ευρώ. Τέλος, οι αναιρεσίβλητοι παρέβησαν την ως άνω οδηγία καθόσον τα μέτρα αιρεσιμότητας που έλαβε η Ευρωομάδα κατά τη συνεδρίασή της στις 16 Μαρτίου 2013 προέβλεπαν ότι οι καταθέσεις μέχρι το ποσό των 100 000 ευρώ θα υφίσταντο ζημία ύψους 6,75 %.

188 Τέταρτον, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι υφίστανται δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους καταθέτες και τους μετόχους τραπεζών των άλλων ΚΜΖΕ στα οποία χορηγήθηκε χρηματοπιστωτική συνδρομή. Συναφώς, υπογραμμίζουν, μεταξύ άλλων, ότι το ποσό της συνδρομής αυτής ήταν, κάθε φορά, υψηλότερο από εκείνο της ΔΧΣ που χορηγήθηκε στην Κυπριακή Δημοκρατία και υπέκειτο σε λιγότερο περιοριστικούς όρους.

189 Τέλος, πέμπτον, κατά τους αναιρεσείοντες, το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε ότι αυτοί βρίσκονταν σε διαφορετική κατάσταση από εκείνη των συνεταίρων του συνεταιριστικού τραπεζικού τομέα της Κύπρου, δεδομένης της κατάστασης αφερεγγυότητας στην οποία βρίσκονταν η Λαϊκή και η Τράπεζα Κύπρου, ενώ, αφενός, η αφερεγγυότητα αυτή επιδεινώθηκε λόγω της συμπεριφοράς των αναιρεσιβλήτων. Αφετέρου, στο μέτρο που η αφερεγγυότητα αυτή δεν διαπιστώθηκε από διοικητική ή δικαστική αρχή, η αόριστη έννοια της «αφερεγγυότητας» δεν μπορεί να αποτελέσει αντικειμενική δικαιολόγηση της διαφορετικής μεταχείρισης την οποία υπέστησαν οι αναιρεσείοντες. Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε βασίμως να στηριχθεί στην έκθεση του ΔΝΤ του Μαΐου 2013, δεδομένου ότι η έκθεση αυτή ήταν μεταγενέστερη της λήψης των μέτρων για τα οποία έγινε λόγος στη σκέψη 124 της παρούσας απόφασης.

190 Οι αναιρεσίβλητοι αντικρούουν τα ανωτέρω επιχειρήματα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

191 Η γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης, ως γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, επιβάλλει να μην επιφυλάσσεται σε παρόμοιες καταστάσεις διαφορετική μεταχείριση ούτε σε διαφορετικές καταστάσεις όμοια μεταχείριση, εκτός αν η μεταχείριση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς (απόφαση της 6ης Ιουνίου 2019, P. M. κ.λπ., C-264/18, EU:C:2019:472, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

192 Η παραβίαση της αρχή της ίσης μεταχείρισης λόγω διαφορετικής μεταχείρισης προϋποθέτει ότι οι σχετικές καταστάσεις είναι παρόμοιες υπό το πρίσμα του συνόλου των στοιχείων που τις χαρακτηρίζουν (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Arcelor Atlantique et Lorraine κ.λπ., C-127/07, EU:C:2008:728, σκέψη 25).

193 Όσον αφορά, πρώτον, την αιτίαση περί δυσμενούς διάκρισης μεταξύ, αφενός, των αναιρεσειόντων και, αφετέρου, του πιστωτή της Λαϊκής του οποίου οι απαιτήσεις ανάγονται στον μηχανισμό ELA, ήτοι της ΚΤΚ, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 448 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 447 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, όπως αναγνώρισαν οι ίδιοι οι αναιρεσείοντες, η παροχή στήριξης μέσω του μηχανισμού ELA άπτεται της αρμοδιότητας των εθνικών κεντρικών τραπεζών, όπερ συνεπαγόταν εν προκειμένω ότι μόνον η ΚΤΚ μπορούσε να χορηγήσει ELA στη Λαϊκή και να έχει απαίτηση έναντι της τράπεζας αυτής.

194 Στη σκέψη 449 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 448 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, σε αντίθεση με τους μη εξασφαλισμένους καταθέτες των οικείων τραπεζών και τους μετόχους της Τράπεζας Κύπρου οι οποίοι ενεργούν αποκλειστικά και μόνο με γνώμονα τα προσωπικά τους συμφέροντα, μια κεντρική τράπεζα του Ευρωσυστήματος λαμβάνει τις αποφάσεις της προς εξυπηρέτηση αποκλειστικώς σκοπών γενικού συμφέροντος, όπως προκύπτει από τις αποφάσεις της 7ης Οκτωβρίου 2015, Accorinti κ.λπ. κατά ΕΚΤ (T-79/13, EU:T:2015:756, σκέψη 92), καθώς και της 24ης Ιανουαρίου 2017, Nausicaa Anadyomène και Banque d'escompte κατά ΕΚΤ (T-749/15, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:21, σκέψεις 108 και 109).

195 Το Γενικό Δικαστήριο, αφού διαπίστωσε, στη σκέψη 450 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 449 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η ΚΤΚ απέκτησε την απαίτηση που αναγόταν στον μηχανισμό ELA προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη του γενικού συμφέροντος σκοπού της διασφάλισης της σταθερότητας του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος και της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της, κατέληξε στο συμπέρασμα, στη σκέψη 452 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 451 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, αφενός, οι μη εξασφαλισμένοι καταθέτες των οικείων τραπεζών καθώς και οι μέτοχοι της Τράπεζας Κύπρου και, αφετέρου, η ΚΤΚ, δεν βρίσκονταν σε παρόμοια κατάσταση, οπότε δεν υπήρχε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

196 Οι κρίσεις αυτές δεν ενέχουν καμία πλάνη περί το δίκαιο υπό το πρίσμα της νομολογίας που μνημονεύεται στις σκέψεις 191 και 192 της παρούσας απόφασης.

197 Επιπλέον, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι στήριξε τη συλλογιστική του στις αποφάσεις που μνημονεύονται στη σκέψη 194 της παρούσας απόφασης επειδή οι εν λόγω αποφάσεις αφορούσαν την αγορά χρεογράφων του Ελληνικού Δημοσίου και όχι τραπεζικές καταθέσεις. Συναφώς, τονίζεται ότι, όπως ορθώς επισήμανε η ΕΚΤ, ανεξάρτητα από τη φύση των μέτρων αναδιάρθρωσης του επίμαχου δημοσίου χρέους, κεντρική τράπεζα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) που επιδιώκει σκοπό δημοσίου συμφέροντος βρίσκεται σε διαφορετική κατάσταση από εκείνη τόσο των ιδιωτών επενδυτών που έχουν απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου όσο και των κατόχων τραπεζικών καταθέσεων όπως οι αναιρεσείοντες.

198 Δεύτερον, όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από την προβαλλόμενη διάκριση μεταξύ των αναιρεσειόντων, αφενός, και των καταθετών των ελληνικών υποκαταστημάτων, αφετέρου, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι μια τέτοια διάκριση προσκρούει στην ελευθερία εγκατάστασης. Αρκεί συναφώς η διαπίστωση ότι οι αναιρεσείοντες προβάλλουν την αιτίαση αυτή για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου, οπότε η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Δεκεμβρίου 2017, Telefónica κατά Επιτροπής, C-487/16 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:961, σκέψη 84, καθώς και της 26ης Σεπτεμβρίου 2018, Philips και Philips France κατά Επιτροπής, C-98/17 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:774, σκέψη 42).

199 Κατά τα λοιπά, επισημαίνεται ότι οι αναιρεσείοντες, χωρίς να επικαλούνται οποιαδήποτε παραμόρφωση, προβάλλουν επιχειρήματα αφορώντα τις διαπιστώσεις περί των πραγματικών περιστατικών και την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε στις σκέψεις 467, 476 και 477 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και στις σκέψεις 466, 475 και 476 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σχετικά με την ύπαρξη κινδύνου μαζικών αναλήψεων των καταθέσεων στην Ελλάδα εξαιτίας της απομείωσης των καταθέσεων που τηρούνταν στα ελληνικά υποκαταστήματα, λόγω του οποίου δικαιολογείται η προβληθείσα δυσμενής διάκριση, και σχετικά με το πραγματικό πλαίσιο εντός του οποίου η Ευρωομάδα είχε ενθαρρύνει τον μηχανισμό PSI, οπότε τα επιχειρήματα αυτά πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα για τους λόγους που διαλαμβάνονται στις σκέψεις 127 και 128 της παρούσας απόφασης.

200 Όσον αφορά, τρίτον, την αιτίαση περί δυσμενούς διάκρισης μεταξύ, αφενός, των αναιρεσειόντων και, αφετέρου, των καταθετών των οικείων τραπεζών, των οποίων οι καταθέσεις δεν υπερέβαιναν τα 100 000 ευρώ, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με την απόφαση της 21ης Ιουλίου 2016, Ματατάς κ.λπ. κατά Ελλάδας (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, σκέψη 137), ότι δεν θα ήταν δίκαιο να χρησιμοποιηθεί το όριο των 100 000 ευρώ ως παράγων διαφοροποίησης για την επιβολή απομείωσης της αξίας των χρεογράφων, συνήχθη ειδικώς υπό το πρίσμα της ιδιότητας του ομολογιούχου πιστωτή που είχαν τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στην υπόθεση εκείνη, και όχι του τραπεζικού καταθέτη, η οποία εμπίπτει στην οδηγία 94/19.

201 Εν συνεχεία, ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, και όσον αφορά την επιχειρηματολογία που ανέπτυξαν οι αναιρεσείοντες προς αμφισβήτηση της λυσιτέλειας της οδηγίας αυτής στο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων, διαπιστώνεται ότι η εν λόγω επιχειρηματολογία δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 127 της παρούσας απόφασης, δηλαδή ότι πρέπει να μνημονεύονται επακριβώς τα επικρινόμενα στοιχεία απόφασης της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αναιρέσεως, οπότε η υπό εξέταση επιχειρηματολογία πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

202 Όσον αφορά, τέταρτον, την αιτίαση περί φερόμενης δυσμενούς διάκρισης μεταξύ, αφενός, των αναιρεσειόντων και, αφετέρου, των καταθετών και των μετόχων των τραπεζών των ΚΜΖΕ, πλην της Κυπριακής Δημοκρατίας, που έλαβαν χρηματοδοτική συνδρομή πριν από το εν λόγω κράτος μέλος,

διαπιστώνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 490 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 489 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι τα μέτρα από τα οποία μπορεί να εξαρτάται η χορήγηση χρηματοπιστωτικής συνδρομής μέσω του μηχανισμού ΕΜΣ προς άρση των χρηματοπιστωτικών δυσχερειών που αντιμετωπίζει ένα κράτος μέλος ενόψει της ανάγκης ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού του συστήματος ενδέχεται να διαφέρουν ριζικά από τη μία περίπτωση στην άλλη σε συνάρτηση με ένα σύνολο παραγόντων, πέραν του ύψους της συνδρομής σε σχέση με το μέγεθος της οικονομίας του κράτους αυτού. Συναφώς, στις προαναφερθείσες σκέψεις των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι οι παράγοντες αυτοί μπορούν, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνουν την οικονομική κατάσταση του κράτους που λαμβάνει τη συνδρομή, τις προοπτικές επιστροφής των οικείων τραπεζών στην οικονομική βιωσιμότητα, τις αιτίες των δυσχερειών τις οποίες αυτές αντιμετωπίζουν, περιλαμβανομένου ενδεχομένως του υπερβολικού μεγέθους του τραπεζικού τομέα του κράτους που λαμβάνει τη συνδρομή σε σύγκριση με την εθνική του οικονομία, την εξέλιξη της διεθνούς οικονομικής συγκυρίας ή την αυξημένη πιθανότητα να χρειαστούν μελλοντικές παρεμβάσεις του ΕΜΣ (ή άλλων διεθνών οργανισμών, θεσμικών και άλλων οργάνων της Ένωσης ή κρατών) προς στήριξη άλλων κρατών που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες, με συνέπεια να απαιτείται ο προληπτικός καθορισμός ανώτατου ορίου στα ποσά που δεσμεύονται για την κάθε παρέμβαση.

203 Τα επιχειρήματα των αναιρεσειόντων δεν είναι ικανά να αποδείξουν ότι η ως άνω εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου είναι εσφαλμένη. Πρώτον, η προβαλλόμενη από αυτούς περίσταση ότι «η οικονομική λειτουργία κατάθεσης [ή μετοχής] σε κράτος της ζώνης του ευρώ είναι παρόμοια με εκείνη που επιτελείται σε κάθε άλλη χώρα της ζώνης του ευρώ» ουδόλως συνεπάγεται ότι οι καταθέτες και οι μέτοχοι της Κυπριακής Δημοκρατίας βρίσκονται σε κατάσταση παρόμοια με εκείνη των καταθετών και των μετόχων των άλλων ΚΜΖΕ που έλαβαν χρηματοπιστωτική συνδρομή από τον μηχανισμό ΕΜΣ πριν από την Κυπριακή Δημοκρατία, δεδομένου ότι οι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τους σκοπούς της συγκριτικής ανάλυσης συνδέονται με αυτά καθαυτά τα κράτη μέλη.

204 Δεύτερον, είναι άνευ σημασίας το προβαλλόμενο από τους αναιρεσείοντες γεγονός ότι «δεν ήταν σε καμία περίπτωση δυνατό να θεωρηθεί ότι ευθύνονταν για τους όποιους λόγους στους οποίους θα μπορούσε να αποδοθεί η ανάγκη χρηματοπιστωτικής συνδρομής της [Κυπριακής Δημοκρατίας]». Το γεγονός αυτό όχι μόνον δεν ασκεί επιρροή στη συλλογιστική που ανέπτυξε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της εκτίμησης σχετικά με την ύπαρξη ενδεχόμενης διάκρισης μεταξύ, αφενός, των αναιρεσειόντων και, αφετέρου, των καταθετών και των μετόχων των τραπεζών των ΚΜΖΕ, πλην της Κυπριακής Δημοκρατίας, που είχαν λάβει προηγουμένως χρηματοπιστωτική συνδρομή από τον μηχανισμό ΕΜΣ, αλλά, κυρίως, δεν εμποδίζει να υπαγορεύεται το περιεχόμενο των μέτρων που μπορεί να συνοδεύουν την εν λόγω συνδρομή από εκτιμήσεις αναγόμενες αποκλειστικά στις οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετωπίζει το ΚΜΖΕ το οποίο ζητεί την εν λόγω συνδρομή.

205 Τρίτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το επιχείρημα των αναιρεσειόντων ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έλαβε το χαμηλότερο ποσό συνδρομής υπό τους πλέον αυστηρούς όρους αποτελεί απλώς επανάληψη επιχειρήματος που είχε ήδη αναπτυχθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και πρέπει, επομένως, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 127 της παρούσας απόφασης, να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

206 Τέλος, όσον αφορά, πέμπτον, την αιτίαση που αντλείται από την προβαλλόμενη δυσμενή διάκριση μεταξύ των αναιρεσειόντων, αφενός, και των συνεταίρων του κυπριακού τραπεζικού τομέα, αφετέρου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι επικρίσεις των αναιρεσειόντων σχετικά με την προβαλλόμενη αφερεγγυότητα των οικείων τραπεζών, η οποία επιδεινώθηκε εξαιτίας της συμπεριφοράς των αναιρεσιβλήτων και της μη ύπαρξης διοικητικής ή δικαστικής απόφασης για τη διαπίστωση της εν λόγω αφερεγγυότητας, είναι υπερβολικά ασαφείς και ελλιπώς τεκμηριωμένες για να μπορέσει το Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του επί των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων. Εξάλλου, οι επικρίσεις αυτές αφορούν, σε μεγάλο βαθμό, πραγματικές εκτιμήσεις. Υπενθυμίζεται, όμως, ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 128 της παρούσας απόφασης, τέτοιου είδους

εκτιμήσεις δεν εμπίπτουν στον έλεγχο τον οποίο το Δικαστήριο καλείται να ασκήσει κατ' αναίρεση, εκτός αν συντρέχει παραμόρφωση των επίμαχων πραγματικών περιστατικών, επίκληση της οποίας δεν έγινε εν προκειμένω.

207 Επιπλέον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να στηρίξει στην έκθεση του ΔΝΤ του Μαΐου 2013 τη συλλογιστική που αναπτύσσει στη σκέψη 503 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 502 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, υπογραμμίζεται ότι, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο αναφέρθηκε στην έκθεση αυτή αποκλειστικώς για να ενισχύσει το συμπέρασμά του ότι ο κυπριακός κεντρικός οργανισμός Co-operative Central Bank καθώς και τα πιστωτικά ιδρύματα του συνεταιριστικού τραπεζικού τομέα δεν βρίσκονταν, σε αντίθεση με τις οικείες τράπεζες, σε κατάσταση αφερεγγυότητας. Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό, στις προαναφερθείσες σκέψεις των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων, στηριζόμενο σε στοιχεία τα οποία δεν αμφισβητούν οι αναιρεσείοντες, ήτοι, αφενός, στο τμήμα 3.1 των γνωστοποιήσεων που πραγματοποίησε ο εν λόγω οργανισμός τον Μάιο του 2013 για τον τρίτο πυλώνα του «Πλαισίου της Βασιλείας», ο οποίος αποσκοπούσε στην εξασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου ιδίων κεφαλαίων προκειμένου να διασφαλιστεί η χρηματοπιστωτική ευρωστία των τραπεζών, και, αφετέρου, στις απαντήσεις που έδωσε η ΕΚΤ κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, οπότε το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελές.

208 Επομένως, ο όγδοος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

209 Δεδομένου ότι απορρίφθηκε το σύνολο των λόγων αναιρέσεως, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως την οποία άσκησαν οι αναιρεσείοντες στο σύνολό της.

Επί της αγωγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

210 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο δύναται, σε περίπτωση αναιρέσεως της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου, να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση.

211 Τούτο ισχύει εν προκειμένω.

212 Συγκεκριμένα, πρώτον, από τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 78 έως 97 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι η Ευρωομάδα δεν αποτελεί οντότητα της Ένωσης ιδρυθείσα από τις Συνθήκες της οποίας οι πράξεις ή οι ενέργειες θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο αγωγής λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

213 Επομένως, πρέπει να γίνουν δεκτές οι ενστάσεις απαραδέκτου του Συμβουλίου κατά το μέρος που αφορούν τις αγωγές των εναγόντων πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P καθόσον αυτές στρέφονται κατά της Ευρωομάδας.

214 Όσον αφορά, δεύτερον, το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β', της απόφασης 2013/236, στη σκέψη 116 της παρούσας απόφασης επισημάνθηκε ότι, μολονότι η διάταξη αυτή απαιτούσε από την Κυπριακή Δημοκρατία να διατηρήσει σε ισχύ ή να συνεχίσει να εφαρμόζει το μέτρο της μετατροπής σε μετοχές των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου, εντούτοις άφηνε στις κυπριακές αρχές σημαντικό περιθώριο εκτίμησης όσον αφορά τον καθορισμό των ειδικών όρων της μετατροπής αυτής. Κατά συνέπεια, η ζημία που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν οι αναιρεσείοντες λόγω της μετατροπής αυτής δεν απορρέει, εν πάση περιπτώσει, από την εν λόγω διάταξη, αλλά από τα μέτρα εφαρμογής που έλαβε η Κυπριακή Δημοκρατία προκειμένου να θέσει σε εφαρμογή την ίδια αυτή μετατροπή.

215 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνουν δεκτές οι ενστάσεις απαραδέκτου που προέβαλε το Συμβούλιο ως προς το άρθρο 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236.

216 Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτες οι αγωγές των εναγόντων πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P, καθόσον αφορούν την Ευρωομάδα, και οι αγωγές των αναιρεσειόντων καθόσον βάλλουν κατά του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236.

Επί των δικαστικών εξόδων

217 Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη ή όταν γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αυτό αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων.

218 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

219 Εν προκειμένω, όσον αφορά τις αιτήσεις αναιρέσεως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P, δεδομένου ότι οι ενάγοντες πρωτοδίκως στις υποθέσεις C-597/18 P και C-598/18 P ηττήθηκαν, πρέπει, σύμφωνα με τα αιτήματα του Συμβουλίου και της Επιτροπής, αυτοί να φέρουν, πέραν των δικών τους δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας και της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

220 Όσον αφορά τις αιτήσεις αναιρέσεως στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P, δεδομένου ότι το Συμβούλιο, η Επιτροπή και η ΕΚΤ ζήτησαν να καταδικαστούν οι αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα και αυτοί ηττήθηκαν, πρέπει αυτοί να φέρουν, πέραν των δικών τους δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν τα εν λόγω θεσμικά όργανα στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας και της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

221 Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους. Επομένως, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, παρεμβαίνουσα στο πλαίσιο των υπό κρίση αιτήσεων αναιρέσεως, πρέπει να φέρει τα σχετικά με τις διαδικασίες αυτές έξοδά της.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

1) **Αναιρεί τις αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 13ης Ιουλίου 2018, K. Chrysostomides & Co. κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ. (T-680/13, EU:T:2018:486), και της 13ης Ιουλίου 2018, Μπουρδούβαλλη κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ. (T-786/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:487), καθόσον απορρίπτουν τις ενστάσεις απαραδέκτου τις οποίες προέβαλε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς αμφισβήτηση του παραδεκτού των αγωγών που ασκήθηκαν στις υποθέσεις αυτές κατά το μέρος που στρέφονται κατά της Ευρωομάδας και βάλλουν κατά του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Απριλίου 2013, που απευθύνεται στην Κυπριακή Δημοκρατία σχετικά με ειδικά μέτρα για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης.**

2) **Απορρίπτονται ως απαράδεκτες οι αγωγές που ασκήθηκαν πρωτοδίκως στις υποθέσεις T-680/13 και T-786/14 κατά το μέρος που στρέφονται κατά της Ευρωομάδας και βάλλουν κατά του άρθρου 2, παράγραφος 6, στοιχείο β′, της απόφασης 2013/236.**

3) Απορρίπτει τις αιτήσεις αναιρέσεως στις υποθέσεις C-603/18 P και C-604/18 P.

4) Οι K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna και Kyriaki Andreou, Bundeena Holding plc, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, Phidias Christodoulou, Georgia Phanou-Christodoulou, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. και Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, Dr. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, James Droushiotis, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, Kalia Georgiou LLC, Komposit Ltd, Platon M. Kyriakides, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Athena Mavronicola-Droushiotis, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Sophia Nicolatos, Paris & Barcelona Ltd, Louiza Patsiou, Probus Mare Marine Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R.A.M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, The Prnses Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon, Unienergy Holdings Ltd και Julia Justine Jane Woods καθώς και Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Coal Energy Trading Ltd, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Athanasia Chrysostomou, Sofoklis Chrysostomou, Clearlining Ltd, Alan Dimant, Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Elma Holdings pcl, Elma Properties & Investments pcl, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, Jupiter Portfolio Investments pcl, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Liberty Life Insurance pcl, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Akis Micromatis, Erginos Micromatis, Harinos Micromatis, Alvinos Micromatis, Plotinos Micromatis, Nertera Investments Ltd, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Lambros Panayiotides, Ersi Papaefthymiou, Kostas Papaefthymiou, Restful Time Co., Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd, Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd, Marinos C. Soteriou, Sparotin Ltd και Miranda και Myria Tanou φέρουν, πέραν των δικών τους δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τόσο στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας διαδικασίας όσο και στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας στις υποθέσεις C-597/18 P, και C-598/18 P.

5) Οι Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, Agroton plc, Joanna και Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, C & O Service & Investment Ltd, C. G. Christofides Industrial Ltd, M. Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. και Eleni D. Chrysostomides, D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, Dr. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, Johnson Cyprus Employees Provident Fund, L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, Lois Builders Ltd, Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, Neita International Inc., Paris & Barcelona Ltd, Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, R.A. M. Oil Cyprus Ltd, Steelway Alliance Ltd, Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon και Julia Justine Jane Woods καθώς και οι Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Clearlining Ltd, Dtek Holding Ltd, Dtek Trading Ltd, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, Lend & Seaserve Ltd, Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, Seatec Marine Services Ltd και Marinos C. Soteriou φέρουν, πέραν των δικών τους δικαστικών εξόδων, και τα έξοδα στα οποία

υποβλήθηκαν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) τόσο στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας διαδικασίας όσο και στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας στις υποθέσεις, C-603/18 P και C-604/18 P.

6) **Η Δημοκρατία της Φινλανδίας φέρει τα δικαστικά έξοδά της στο πλαίσιο των υπό κρίση αιτήσεων αναιρέσεως.**

(υπογραφές)